

Drs. L. Tjoonk

No. 2.81

**BESTEMMINGSPLANNEN EN HUN BETEKENIS
VOOR GRONDGEBRUIK EN VERANDERING VAN
CULTUURTECHNISCHE PRODUKTIEOMSTANDIGHEDEN**

Juli 1976

L 26

2.81

c

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Structuuronderzoek

124310

OVERZICHT VAN UITGEBRACHTE VERWANTE PUBLIKATIES

No. 2.75	Twente
De positie van de land- en tuinbouw in Twente,
nu en in de toekomst
Ir. P. van der Linden
F.M. de Noord
Ir. H.R. Oosterveld
Januari 1976	f 21,--
No. 2.76	De land- en tuinbouw in de gemeente Rucphen
Agrarisch-planologische verkenning
Th.L. van Berkel
Ir. H.R. Oosterveld
Januari 1976	f 10,50
Mededeling
No. 142	Landbouw en landschap in bestemmingen
buitengebied
Ir. K.M. Dekker	f 5,50

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
SAMENVATTING	7
1. ALGEMEEN	10
1.1 Inleiding	10
1.2 De indeling van de cultuurgrond	13
1.3 De methode voor het bepalen van de mate van beperking voor de land- en tuinbouw	14
1.4 Indeling van het verslag	14
2. DE VOORSCHRIFTEN IN DE BESTEMMINGSPLANNEN	16
2.1 Voorschriften ten aanzien van het grondgebruik	16
2.1.1 Het voorkomen en de aard van de voorschriften	16
2.1.2 Vrijstellingsmogelijkheden	19
2.1.3 De mate van beperking van de land- en tuinbouw	21
2.2 Voorschriften ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische productieomstandigheden	23
2.2.1 Het voorkomen en de aard van de voorschriften	23
2.2.2 Vrijstellingsmogelijkheden	25
2.2.3 De mate van beperking van de land- en tuinbouw	27
3. DE VOORSCHRIFTEN, UITGEWERKT PER BESTEMMINGSGROEP	29
3.1 Voorschriften ten aanzien van get grondgebruik	29
3.1.1 De situatie in het agrarisch gebied	29
3.1.2 De situatie in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde	32
3.1.3 De situatie in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde	37
3.1.4 De situatie in het natuurgebied	41
3.2 Voorschriften ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische productieomstandigheden	47
3.2.1 De situatie in het agrarisch gebied	47
3.2.2 De situatie in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde	50
3.2.3 De situatie in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde	52
3.2.4 De situatie in het natuurgebied	55

INHOUD (vervolg)	Blz.
SLOTBESCHOUWING	58
BIJLAGEN	62
APPENDIX Geraadpleegde literatuur	73

Woord vooraf

Op de afdeling Structuuronderzoek van het Landbouw-Economisch Instituut is een projectgroep ingesteld die zich bezig houdt met het onderzoek naar de betekenis van de "gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied" voor de land- en tuinbouw.

Het onderzoek heeft een verkennend karakter. Het betreft een, ook voor het LEI, nieuw werkterrein, waarvoor een specifiek onderzoeksinstrumentarium en methodiek dient te worden opgebouwd.

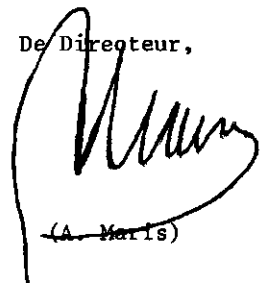
Dit veel omvattende onderzoek is nog niet afgesloten. Het leek echter gewenst enkele resultaten van het onderzoek op voorhand uit te brengen in deelpublicaties.

De eerste daarvan (Benamingen en inhoud van bestemmingen buitengebied, door J.G.M. Helder) is opgenomen in het maandblad Stedebouw en Volkshuisvesting (mei 1975). De tweede publicatie (Landbouw en landschap in bestemmingen buitengebied, door K.M. Dekker) is eveneens in dit tijdschrift verschenen (januari 1976).

In deze publicatie zijn de "Voorschriften ten aanzien van het grondgebruik en verandering van de cultuurtechnische productieomstandigheden" aan de orde gesteld door L. Tjoonk. Deze voorschriften vormen samen met die ten aanzien van het bouwen - waarover eveneens een publicatie wordt voorbereid - de kern van de voorschriften in de bestemmingsplannen buitengebied die van invloed zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden van de land- en tuinbouw. De onderhavige publicatie bestaat uit 3 delen.

In het eerste deel wordt de noodzakelijke algemene informatie over het onderzoek gegeven. In het tweede deel worden de voorschriften en de gevolgen daarvan voor de land- en tuinbouw in de 4 belangrijkste bestemmingsgroepen met elkaar vergeleken. In het derde deel wordt voor ieder van deze bestemmingsgroepen nader ingegaan op de aard van de voorschriften, de mate waarin deze voorkomen en de gevolgen daarvan voor de land- en tuinbouw.

De Directeur,

(A. Maris)

Den Haag, juli 1976

Samenvatting

Bij het Landbouw-Economisch Instituut is een onderzoek in uitvoering naar de gevolgen, die de gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied kunnen hebben voor de landbouw 1). Dit onderzoek vindt plaats in 29 gemeenten verspreid over Noord- en Oost-Nederland.

Het verslag van dit onderzoek wordt in deelpublikaties uitgebracht. In het eerste artikel 2) is ingegaan op de benaming en de inhoud van de bestemmingen voor het buitengebied. Verder is een artikel gewijd aan de wijze waarop de landschappelijke waarden, toegekend aan de in het bestemmingsplan buitengebied gelegen gronden, worden beschermd 3). In de onderhavige publikatie komen de voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond en ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden aan de orde.

In de 29 gemeenten van onderzoek ligt in de 4 beschouwde bestemmingsgroepen - agrarisch gebied, agrarisch gebied van landschappelijke waarde, agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde en natuurgebied - in totaal 129.963 ha cultuurgrond.

Voor 7.301 ha cultuurgrond, dat is 5,7% van de totale oppervlakte cultuurgrond, gelden voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond. Het deel van de cultuurgrond dat onder deze voorschriften valt is afhankelijk van de bestemming van het gebied waarin de grond is gelegen en is groter naarmate aan het gebied een hogere landschappelijke waarde 4) is toegekend. Het varieert van 0,8% van de cultuurgrond in het agrarisch gebied tot 87,5% in het natuurgebied. In het agrarisch gebied hebben de voorschriften alleen betrekking op cultuurgrond in (beschermingsgebieden van) waterwingebieden.

-
- 1) Onder landbouw wordt verstaan het geheel van alle produktietakken in de akker- en tuinbouw, de rundvee-, de varkens- en de pluimveehouderij.
 - 2) J.G.M. Helder, Benaming en inhoud van bestemmingen buitengebied, Stedebouw en Volkshuisvesting mei 1975, blz. 192-196.
 - 3) K.M. Dekker, Landbouw en landschap in bestemmingen buitengebied, Stedebouw en Volkshuisvesting, januari 1976, blz. 9-20.
 - 4) Behalve de landschappelijke waarde kunnen ook andere niet-agrarische waarden in het geding zijn, zoals cultuur-historische, natuurwetenschappelijke, biologische, ecologische, enz.

De voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond worden onderscheiden in:

1. voorschriften ten aanzien van de uitoefening van bepaalde produktietakken en
2. voorschriften ten aanzien van het (doen) uitvoeren van bepaalde werkzaamheden.

Ad 1. De voorschriften dat bepaalde produktietakken alleen zijn toegestaan indien en voor zover deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan of in het geheel niet zijn toegestaan, hebben betrekking op een oppervlakte van 5.284 ha. Dit komt hoofdzakelijk voor in het agrarische gebied van grote landschappelijke waarde (2.525 ha) en in het natuurgebied (1.611 ha). De voorschriften hebben voornamelijk betrekking op fruitteelt (4.904 ha) en tuinbouw in de open grond (4.887 ha).

Zowel de oppervlakte cultuurgrond waarop een beperking rust, als de mate van beperking verschilt voor de onderscheiden produktietakken. In beide opzichten zijn de gevolgen van de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik het grootst voor de fruitteelt en de tuinbouw in de open grond, en het geringst voor de akkerbouw. De rundveehouderij neemt een tussenpositie in.

Ad. 2. De werkzaamheden die naar oppervlakte 1) het meest onder de voorschriften vallen zijn:

a. Omzetten van gras- in bouwland	3.162 ha (2,4%)
b. Omzetten van bouw- in grasland	2.990 ha (2,3%)
c. Scheuren van grasland ter verbetering van de grasmat	2.462 ha (1,9%)
d. Opslaan van organische mest	1.907 ha (1,5%)

Hierbij moet worden opgemerkt dat de vermelde oppervlakten betrekking hebben op de afzonderlijke werkzaamheden. Meestal gaat het echter om een combinatie van 2 of meer van deze werkzaamheden.

Voor 44.449 ha cultuurgrond, dat is 34,2% van de totale oppervlakte cultuurgrond, gelden voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden. Het deel van de cultuurgrond dat onder deze voorschriften valt is groter naarmate aan een bestemmingsgroep een grotere landschappelijke waarde 2) is toegekend, en varieert van 11,6% in het agrarisch gebied tot 100% in het natuurgebied.

De voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden hebben uitsluitend betrekking op het (doen) uitvoeren van werkzaamheden. Er zijn 16 verschillende werkzaamheden onderkend die onder deze voorschriften vallen (zie bijlage 3), waarvan - qua oppervlakte 1) - de belang-

-
- 1) Tussen haakjes is vermeld het percentage v.d. totale oppervlakte cultuurgrond in de 4 bestemmingsgroepen te zamen.
 - 2) Behalve de landschappelijke waarde kunnen ook andere niet-agrarische waarden in het geding zijn, zoals cultuur-historische, natuurwetenschappelijke, biologische, ecologische, enz.

rijkste zijn:

a. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	43.361 ha (33,4%)
b. Egaliseren, ophogen of aanvullen van grond en afgraven of verlagen van grond	42.198 ha (32,5%)
c. Aanbrengen van verhardingen	37.611 ha (28,9%)
d. Aanleggen van paden of wegen	36.031 ha (27,7%)
e. Uitvoeren van werkzaamheden die een (blijvende) wijziging van de waterhuishouding of (grond) waterstand beogen of tot gevolg hebben	26.933 ha (20,7%)

In vrijwel alle gevallen hebben de voorschriften betrekking op een combinatie van werkzaamheden. Zo'n combinatie loopt uiteen van 2 tot 14 werkzaamheden (zie bijlagen 6 t/m 9).

Ook met betrekking tot de voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden kan worden geconstateerd dat, naarmate aan een gebied een grotere landschappelijke waarde 1) wordt toegekend, de voorschriften niet alleen voor een groter deel van de cultuurgrond een beperking inhouden voor de land- en tuinbouw, maar dat bovendien de mate van beperking toeneemt.

1) Behalve de landschappelijke waarde kunnen ook andere niet-agrarische waarden in het geding zijn, zoals cultuur-historische, natuurwetenschappelijke, biologische, ecologische, enz.

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Op 1 augustus 1965 werd de Wet op de Ruimtelijke Ordening van kracht. Op grond van artikel 10, eerste lid van deze wet dient iedere gemeente een bestemmingsplan vast te stellen voor het gebied dat niet tot de bebouwde kom behoort. In dit plan wordt de bestemming van de in het plan begrepen grond aangewezen. Er worden tevens, zo nodig, voorschriften gegeven omtrent het gebruik van de grond en de zich daarop bevindende opstallen. De wet geeft globaal aan wat de inhoud van het bestemmingsplan moet zijn, aan welke vereisten het plan moet voldoen en welke bevoegdheden de gemeenteraad heeft met betrekking tot het vaststellen van de inhoud van het plan.

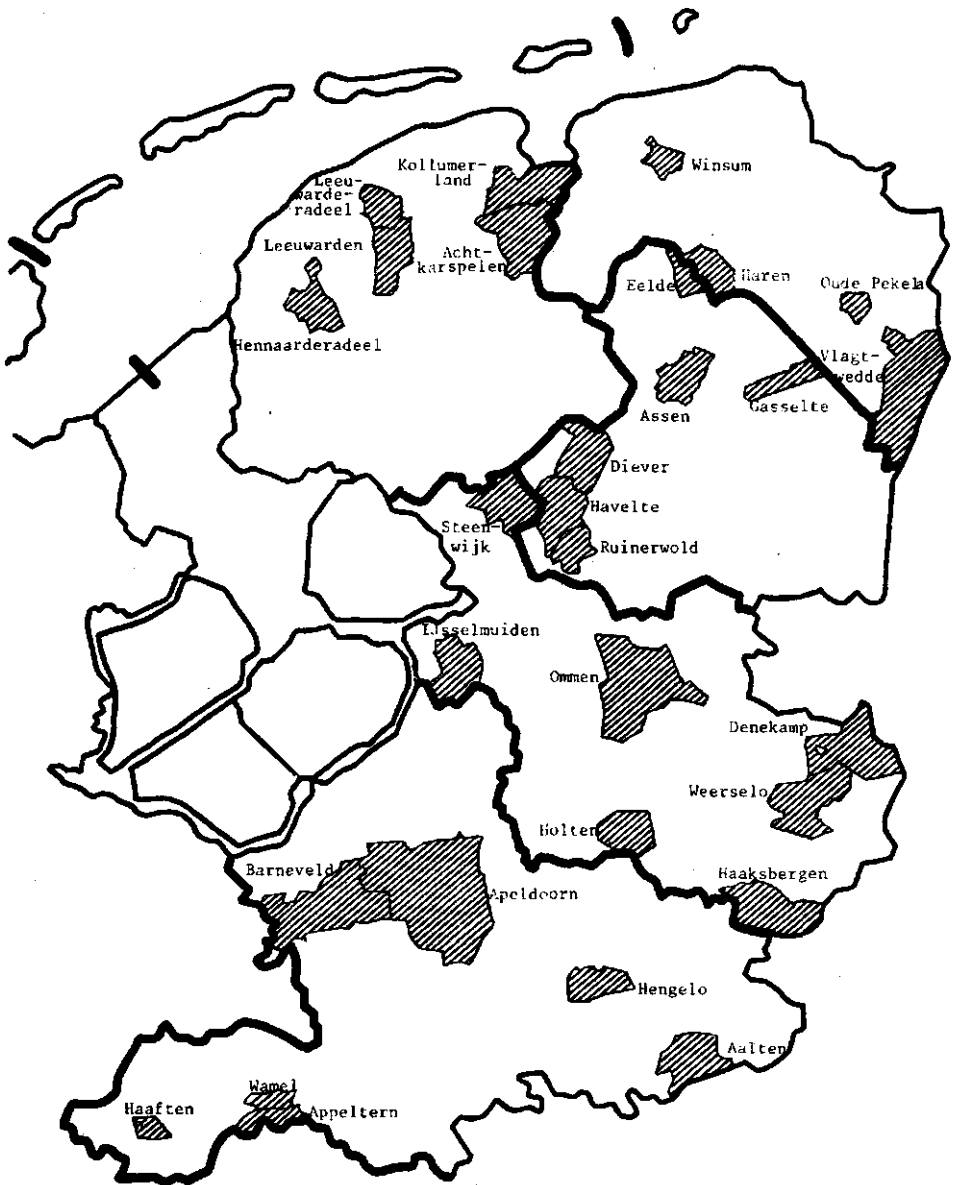
Bij het opstellen van de gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied bleken zich duidelijk problemen voor te doen ten aanzien van de overwegende bestaande gebruiksvorm: landbouw 1). Het beoordelen van de gevolgen voor de landbouw 1) van de veelsoortige bestemmingen, voorwaarden en bepalingen bleek in de praktijk op meerdere moeilijkheden te stuiten, vooral doordat er geen gegevens of normen beschikbaar zijn, waaraan een en ander kan worden getoetst.

Voor het agrarisch bedrijfsleven was dit aanleiding het Landbouw-Economisch Instituut te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de gevolgen die de gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied kunnen hebben voor de landbouw 1). Ook de opstellers van deze plannen hebben hieraan behoefte ten einde beter gefundeerde plannen te kunnen ontwerpen 2).

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de bestemmingsplannen voor het buitengebied van 29 in Noord- en Oost-Nederland gelegen gemeenten 3). De verdeling van de gemeenten over de provincies is als volgt: Groningen 4, Friesland 5, Drenthe 6, Overijssel 7 en Gelderland eveneens 7. Voor de spreiding van de gemeenten over de provincies wordt verwezen naar kaart 1. Van alle 29 gemeenten was het bestemmingsplan voor het buitengebied bij het begin van het onderzoek in 1973 in ieder geval vastgesteld door de gemeenteraad; enkele plannen waren (gedeeltelijk) goedgekeurd door G.S.

- 1) Onder landbouw wordt verstaan het geheel van alle produktietakken in de akker- en tuinbouw, de rundvee-, de varkens- en de pluimveehouderij.
- 2) Dit bleek op een studiedag, gehouden te Wageningen op 6 juni 1974, op initiatief van de Bond van Nederlandse Stedebouwkundigen en het Landbouw-Economisch Instituut.
- 3) In 2 gemeenten (Apeldoorn en Winsum) betreft het partiële bestemmingsplannen.

KAART I DE GEMEENTEN VAN ONDERZOEK

In een eerder verschenen artikel 1) is ingegaan op de benaming en de inhoud van de bestemmingen in de bestemmingsplannen voor het buitengebied. Daarbij werd een indeling gegeven van de gebieden waar cultuurgrond 2) voorkomt in 7 bestemmingsgroepen. Deze 7 bestemmingsgroepen 3) en de daarbij betrokken oppervlakte cultuurgrond 2) zijn:

I. Agrarisch gebied	85.917 ha
II. Agrarisch gebied van landschappelijke waarde	33.557 ha
III. Agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde	8.486 ha
IV. Natuurgebied	2.003 ha
V. Bijzondere agrarische doeleinden	458 ha
VI. Niet-agrarische bestemming, anders dan natuurgebied, waar de landbouw, voor zover aanwezig, nog mag worden uitgeoefend	693 ha
VII. Voorlopige agrarische bestemming	456 ha

In deze publikatie wordt ingegaan op de voorschriften die betrekking hebben op het (doen) uitvoeren van "werken, geen bouwwerken zijnde en werkzaamheden"⁴⁾ In het vervolg van deze publikatie wordt kortheidshalve over "werkzaamheden" gesproken. Ten behoeve van het onderzoek zijn deze voorschriften in 2 groepen ingedeeld, nl.:

1. voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond, zoals bv. het scheuren van grasland en het opslaan van organische mest 5);
2. voorschriften ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden, zoals bv. het egaliseren en het aanleggen van paden en wegen 5).

In enkele gevallen is de indeling arbitrair. Zo zijn de voorschriften omtrent het vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand en omtrent het planten of aanbrengen van gewassen of houtopstand ingedeeld in de tweede groep.

De meeste voorschriften houden een verbod in tot het (doen) uitvoeren van met name genoemde werkzaamheden in met name genoemde

-
- 1) J.G.M. Helder: Benaming en inhoud van bestemmingen buitengebied, Stedebouw en Volkshuisvesting, mei 1975, blz. 192-196.
 - 2) Onder cultuurgrond wordt verstaan grond in gebruik voor land- en tuinbouwdoeleinden.
 - 3) Een omschrijving van de bestemmingsgroepen is opgenomen in bijlage 1.
 - 4) Dergelijke voorschriften kunnen ook zijn opgenomen in een provinciale of gemeentelijke verordening. In deze publikatie gaat het echter uitsluitend om de voorschriften die zijn aangetroffen in het bestemmingsplan voor het buitengebied.
 - 5) Voor een overzicht van de werkzaamheden waarop de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik en ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden betrekking hebben wordt verwezen naar de bijlagen 2 en 3.

bestemmingen zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van B. en W. Een dergelijke vergunning wordt een aanlegvergunning genoemd.

Deze verbodsbepalingen gelden echter in het algemeen niet voor:

1. werkzaamheden binnen het kader van het normale onderhoud en voortzetting van de bestaande bodemexploitatie en
2. werkzaamheden welke op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan in uitvoering waren.

In deze publikatie zijn de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik en de cultuurtechnische produktieomstandigheden alleen in beschouwing genomen voor zover zij gelden voor de onder I t/m IV op blz.12 genoemde bestemmingsgroepen. Te zamen hebben deze 4 bestemmingsgroepen betrekking op 98,9% van de cultuurgrond in de 29 gemeenten van onderzoek.

Omdat in dit deel van het onderzoek de cultuurgrond centraal staat, beperkt deze publikatie zich tot de gevolgen van de onder de verbodsbepalingen vallende werkzaamheden voor de grondgebonden produktietakken: akkerbouw, rundveehouderij, fruitteelt en tuinbouw in open grond.

1.2 De indeling van de cultuurgrond

De voorschriften ten aanzien van het grondgebruik kunnen betrekking hebben op het (doen) uitvoeren van één of meer werkzaamheden en/of de uitoefening van één of meer produktietakken. Met het oog hierop is de cultuurgrond met gebruiksvoorschriften per bestemmingsgroep in 6 categorieën ingedeeld, nl.:

A. Cultuurgrond waarop:

- alle produktietakken zijn toegestaan;
- voor geen enkele produktietak beperkende voorschriften gelden.

B. Cultuurgrond waarop:

- alle produktietakken zijn toegestaan;
- voor één of meer produktietakken één of meer beperkende voorschriften gelden.

C. Cultuurgrond waarop:

- één of meer produktietakken alleen zijn toegestaan indien deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan;
- voor de overige produktietakken geen beperkende voorschriften gelden.

D. Cultuurgrond waarop:

- één of meer produktietakken alleen zijn toegestaan indien deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan;
- voor één of meer van de overige produktietakken één of meer beperkende voorschriften gelden.

E. Cultuurgrond waarop:

- één of meer produktietakken niet zijn toegestaan;

- voor de overige produktietakken geen beperkende voorschriften gelden.

F. Cultuurgrond waarop:

- één of meer produktietakken niet zijn toegestaan;
- voor één of meer van de overige produktietakken één of meer beperkende voorschriften gelden.

Bij het bepalen van de mate van beperking voor de land- en tuinbouw van voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden is geen onderscheid gemaakt naar produktietakken. Daarom is de cultuurgrond ten aanzien van deze voorschriften per bestemmingsgroep in 2 categorieën ingedeeld, nl.:

Cultuurgrond waarop:

- geen beperkende voorschriften gelden en

Cultuurgrond waarop:

- één of meer beperkende voorschriften gelden.

1.3 De methode voor het bepalen van de mate van beperking voor de land- en tuinbouw

Zolang men de cultuurgrond niet wil gebruiken voor produktietakken die niet zijn toegestaan en/of zolang er geen behoefte bestaat om werkzaamheden uit te voeren die strijdig zijn met de voorschriften, is er uiteraard geen sprake van een beperking. Zodra men echter veranderingen wil brengen in het grondgebruik en/of de cultuurtechnische produktieomstandigheden, terwijl dit niet is toegestaan, kan er een beperking ontstaan. Of dit inderdaad het geval is en zo ja in welke mate hangt af van de aard van de voorschriften. Hierbij moet tevens in acht worden genomen of vrijstelling van de voorschriften kan worden verkregen en zo ja, de mate van beperking van de voorwaarde(n) die daaraan is (zijn) verbonden. Voor zover het voorschriften ten aanzien van het grondgebruik betreft is verder nog van belang welke produktietak (akkerbouw, rundveehouderij, fruitteelt of tuinbouw in de open grond) wordt uitgeoefend.

Om bovenstaande factoren in een waarderingsschema tot uitdrukking te brengen is een waarderingmethodiek ontworpen. In de appendix is de toegepaste methodiek nader omschreven.

1.4 Indeling van het verslag

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk is de noodzakelijke algemene informatie over het onderzoek gegeven. In hoofdstuk 2 worden de resultaten van het onderzoek weergegeven. Zowel ten aanzien van het grondgebruik als ten aanzien van het uitvoeren van cultuurtechnische werkzaamheden is voor de 4 belangrijkste bestem-

mingsgroepen 1), met vermelding van de daarbij betrokken oppervlakte cultuurgrond, nagegaan:

1. de aard van de voorschriften;
- 2a. de mogelijkheden tot het verkrijgen van vrijstelling van de voorschriften door middel van een aanlegvergunning;
- b. de voorwaarden waaronder een aanlegvergunning kan worden verkregen;
3. de mate van beperking voor de land- en tuinbouw ten gevolge van de voorschriften.

In dit hoofdstuk valt de nadruk op de onderlinge vergelijking van de situatie in de 4 beschouwde bestemmingsgroepen. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens per bestemmingsgroep nader ingegaan op de hiervoor onder 1 t/m 3 genoemde aspecten.

Het verslag wordt afgesloten met een slotbeschouwing.

1) Indien meerdere delen van een gemeente in een zelfde bestemmingsgroep werden ingedeeld, werden zij samengevoegd.

2. De voorschriften in de bestemmingsplannen

2.1 Voorschriften ten aanzien van het grondgebruik

2.1.1 Het voorkomen en de aard van de voorschriften

In 18 van de 29 gemeenten van onderzoek komen in één of meer van de 4 bestemmingsgroepen voorschriften ten aanzien van het grondgebruik voor, nl.:

in 7 gemeenten in 1 bestemmingsgroep 1),
in 6 gemeenten in 2 bestemmingsgroepen en
in 5 gemeenten in 3 bestemmingsgroepen.

Van deze 18 gemeenten liggen er 2 in Groningen, 5 in Drenthe, 6 in Overijssel en 5 in Gelderland (zie bijlagen 4a en 4b).

In tabel 2.1 is het aantal gemeenten en de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het grondgebruik in de 4 bestemmingsgroepen vermeld.

Tabel 2.1 Aantal gemeenten en oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het grondgebruik

Bestemmings- groep 1)	Aantal gemeen- ten 2)	Opper- vlakte cultuur- grond 3) (in ha)	Aantal gemeen- ten met voorschriften t.a.v. het grondgebruik	Oppervlakte cultuurgrond	
				in ha	in % 4)
I (A.G.)	28	85.917	5	690	0,8
II (A.G.L.W.)	23	33.557	10	1.673	5,0
III (A.G.G.L.W.)	14	8.486	7	3.275	38,6
IV (N.G.)	14	2.003	12	1.753	87,5
Totaal	-	129.963	-	7.391	5,7

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz.12.

2) Met cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

3) In de betreffende bestemmingsgroep.

4) Van de oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

Niet in alle 29 gemeenten worden alle bestemmingsgroepen aangetroffen. Zo blijkt dat de bestemmingsgroepen agrarisch gebied en agrarisch gebied van landschappelijke waarde in meer gemeenten

1) Zie noot 1 op blz. 15.

voorkomen dan de bestemmingsgroepen agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde en natuurgebied. Wel zijn in de beide laatste bestemmingsgroepen naar verhouding vaker voorschriften ten aanzien van het grondgebruik opgenomen, terwijl deze daar ook voor een groter deel van de cultuurgrond gelden.

In tabel 2.2 (zie blz. 18) is de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het grondgebruik ingedeeld in 5 categorieën. Deze categorieën zijn omschreven op blz. 13 en 14.

In het agrarisch gebied hebben de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik alleen betrekking op het (doen) uitvoeren van bepaalde werkzaamheden. Bovendien gelden de voorschriften alleen in (beschermingsgebieden van) waterwingebieden. Alle produktietakken (akkerbouw, rundveehouderij, fruitteelt en tuinbouw in de open grond) zijn hier dus toegestaan (categorie B). In de overige 3 bestemmingsgroepen hebben de voorschriften niet alleen betrekking op het (doen) uitvoeren van bepaalde werkzaamheden, maar zijn bovendien bepaalde produktietakken alleen toegestaan indien en voor zover deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan (categorie C+D) of helemaal niet toegestaan (categorie E+F).

Naarmate aan een gebied een grotere landschappelijke 1) 2) waarde is toegekend, neemt het deel van de cultuurgrond waarop de uitvoering van bepaalde werkzaamheden het grondgebruik betreffende zonder aanlegvergunning niet is toegestaan toe (categorie B+D+F).

In de 4 bestemmingsgroepen te zamen hebben op een oppervlakte van 5.168 ha cultuurgrond, dat is 4,0% van de totale oppervlakte cultuurgrond, de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik betrekking op het (doen) uitvoeren van 10 verschillende werkzaamheden (zie bijlage 2). Voor een oppervlakte van 2.330 ha (= 1,8% van de totale oppervlakte cultuurgrond) betreft het één werkzaamheid en voor een oppervlakte van 2.838 ha (= 2,2%) twee of meer. Het gaat hierbij om 8 verschillende combinaties van werkzaamheden.

Gelet op de oppervlakte waarop zij betrekking hebben zijn de werkzaamheden die het meest onder een beperkende bepaling vallen:

a. Omzetten van gras- in bouwland	3.162 ha
b. Omzetten van bouw- in grasland	2.990 ha
c. Scheuren van grasland ter verbetering v.d. grasmat	2.462 ha
d. Opslaan van organische mest	1.907 ha

-
- 1) Behalve de landschappelijke waarde kunnen ook andere niet-agrarische waarden in het geding zijn, zoals cultuur-historische, natuurwetenschappelijke, biologische, ecologische, enz.
 - 2) In een artikel x) is uitvoerig ingegaan op de wijze waarop de landschappelijke waarden, toegekend aan de in het bestemmingsplan buitengebied gelegen gronden, worden beschermd.
 - x) K.M. Dekker, Landbouw en landschap in bestemmingen buitengebied, Stedebouw en Volkshuisvesting, januari 1976, blz. 9-20.

Tabel 2.2 De indeling van de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften t.a.v. het grondgebruik

Bestemmings- groep	Opp.cul- tuurgrond ¹⁾ (in ha)	B		C		D		E		F	
		in ha	in % 3)	in ha	in % 3)	in ha	in % 3)	in ha	in % 3)	in ha	in % 3)
		Opp. cultuurgrond met voorschriften t.a.v. het grondgebruik in categorie 2)									
I Agrarisch gebied	690	690	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
II Agrarisch gebied van landschappe- lijke waarde	1.673	525	1,6	786	2,3	-	-	270	0,8	92	0,3
III Agrarisch gebied van grote land- schappelijke waarde	3.275	750	8,8	-	-	-	-	420	5,0	2.105	24,8
IV Natuurgebied	1.753	142	7,1	627	31,3	350	17,4	120	6,0	514	25,7
Totaal	7.391	2.107	1,6	1.413	1,1	350	0,3	810	0,6	2.711	2,1

1) Met voorschriften ten aanzien van het grondgebruik.

2) Voor de verklaring van de letters zie blz. 12.

3) Van de oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

Voorts zijn in de 4 bestemmingsgroepen te zamen op 1.763 ha cultuurgrond (categorie C+D), dat is op 1,4% van de totale oppervlakte cultuurgrond, één of meer produktietakken alleen toegestaan indien en voor zover deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan.

Het betreft de volgende produktietak(ken) op de daarbij vermelde oppervlakte cultuurgrond:

a. Fruitteelt + tuinbouw in de open grond	1.366 ha
b. Fruitteelt	397 ha

Totaal 1.763 ha

Ten slotte zijn in de 4 bestemmingsgroepen te zamen op 3.521 ha cultuurgrond (categorie E + F), dat is 2,7% van de totale oppervlakte cultuurgrond, één of meer produktietakken in het geheel niet toegestaan.

Het betreft de volgende produktietak(ken) op de daarbij vermelde oppervlakte cultuurgrond:

a. Akkerbouw + fruitteelt + tuinbouw in de open grond	172 ha
b. Fruitteelt + tuinbouw in de open grond	2.969 ha
c. Tuinbouw in de open grond	380 ha

Totaal 3.521 ha

Dat bepaalde produktietakken alleen zijn toegestaan indien en voor zover deze reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan en/of in het geheel niet zijn toegestaan, komt hoofdzakelijk voor in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde en in het natuurgebied.

2.1.2 Vrijstellingsmogelijkheden

Voor zover de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik betrekking hebben op het (doen) uitvoeren van werkzaamheden kan voor een deel van de cultuurgrond onder bepaalde voorwaarden door middel van een aanlegvergunning vrijstelling van de voorschriften worden verkregen. In tabel 2.3 is per bestemmingsgroep aangegeven voor welk deel van de cultuurgrond dit het geval is.

Voor het overgrote deel van de cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het (doen) uitvoeren van werkzaamheden het grondgebruik betreffende, kan door middel van een aanlegvergunning vrijstelling van de voorschriften worden verkregen.

Voor het verkrijgen van een aanlegvergunning moet steeds aan één of meer voorwaarden zijn voldaan. De aangetroffen voorwaarden, die ook in combinatie kunnen voorkomen, zijn:

- de werken of werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren van verontreiniging van water en/of bodem;
- de inspecteur van de volksgezondheid, c.q. van het (staats-) toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord.

Tabel 2.3 De oppervlakte cultuurgrond waarvoor d.m.v. een aanlegvergunning vrijstelling van de voorschriften t.a.v. het (doen) uitvoeren van werkzaamheden kan worden verkregen

Bestemmings- groep 1)	Oppervlakte cultuurgrond				
	in ha	met voor- schriften		met aanleg- vergunning	
		in ha	in % 2)	in ha	in % 2)
I (A.G.)	85.917	690	0,8	610	0,7
II (A.G.L.W.)	33.557	617	1,8	248	0,7
III (A.G.G.L.W.)	8.486	2.855	33,6	2.842	33,5
IV (N.G.)	2.003	1.006	50,2	900	44,9
Totaal	129.963	5.168	3,9	4.600	3,6

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz.12.

2) Van de oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

c. de landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad;

d. er mag tegen de uitvoering van de werkzaamheden geen bezwaar bestaan uit landschappelijke overwegingen naar het oordeel van een met name genoemde instantie (bv. "Oversticht").

De redactie van de voorwaarden illustreert de 2 doelstellingen die worden beoogd, nl. het beschermen van de belangen van de drinkwatervoorziening en het tegengaan van de aantasting van het landschaps- en natuurschoon. In overeenstemming hiermee worden de onder a en b genoemde voorwaarden dan ook overwegend aangetroffen in gebieden die tevens als (beschermingsgebied van een) waterwingebied zijn aangewezen. Van de 5.168 ha cultuurgrond waarop voorschriften ten aanzien van het grondgebruik rusten, maakt 1.763 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied. De voorwaarden c en d komen vooral voor bij aanlegvergunningen voor werkzaamheden in agrarische gebieden van (grote) landschappelijke waarde (II en III).

In bepaalde gevallen kunnen B. en W. alleen vrijstelling van een voorschrift verlenen door middel van een aanlegvergunning nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven. In tabel 2.4 is per bestemmingsgroep vermeld voor welk deel van de cultuurgrond dit geldt.

Voor zover een verklaring van geen bezwaar van G.S. is vereist, heeft dit in alle bestemmingsgroepen betrekking op (beschermingsgebieden van) waterwingebieden. Buiten deze gebieden is dit eveneens het geval voor 150 ha cultuurgrond in natuurgebieden.

Tabel 2.4 De oppervlakte cultuurgrond waarvoor bij verlening van een aanlegvergunning een verklaring van geen bezwaar van G.S. is vereist

Bestemmings- groep 1)	Oppervlakte cultuurgrond				
	totaal in ha	met aanleg- vergunning		met verklaring van geen bezwaar	
		in ha	in % 2)	in ha	in % 2)
I (A.G.)	85.917	610	0,7	480	0,6
II (A.G.L.W.)	33.557	248	0,7	11	.
III (A.G.G.L.W.)	8.486	2.842	33,5	20	0,2
IV (N.G.)	2.003	900	44,9	186	9,2
Totaal	129.963	4.600	3,6	697	0,5

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz.12.

2) Van de oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmings-
groep.

2.1.3 De mate van beperking van de land- en tuinbouw

Alvorens wordt ingegaan op de mate van beperking van de land- en tuinbouw, is in tabel 2.5 weergegeven voor welk deel van de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het grondgebruik deze voorschriften voor de onderscheiden produktietakken een beperking kunnen inhouden. De mate van beperking voor de verschillende produktietakken is vermeld in tabel 2.6.

Op de vraag wanneer, en zo ja in welke mate, de voorschriften een beperking kunnen inhouden, is ingegaan in hoofdstuk 1 en de appendix.

In alle bestemmingsgroepen varieert het deel van de cultuurgrond met een beperking ten aanzien van het grondgebruik per produktietak. Vooral in het natuurgebied is dat het geval. Deze verschillen zijn het gevolg van de aard van de voorschriften die eerder (blz.17) aan de orde waren. Voor zover het betreft rundveehouderij, fruitteelt en tuinbouw in de open grond neemt het deel van de cultuurgrond waarvoor een beperking geldt toe naarmate aan een gebied een grotere landschappelijke waarde 1) is toegekend.

De rundveehouderij ondervindt in de 4 bestemmingsgroepen te zamen op een groter deel van de cultuurgrond beperkingen door voorschriften ten aanzien van het grondgebruik dan de akkerbouw. Bovendien is de beperking voor de rundveehouderij naar verhouding zwaarder dan voor de akkerbouw.

1) Zie noot 1 op blz. 17.

Tabel 2.5 De oppervlakte cultuurgrond met beperking door voorschriften t.a.v. het grondgebruik

Bestemmings- groep 1)	Oppervlakte cultuurgrond 2) (in ha)	akkerbouw		Oppervlakte cultuurgrond met beperking voor rundveehouderij		fruitteelt		tuinbouw 3)	
		in ha	in % 4)	in ha	in % 4)	in ha	in % 4)	in ha	in % 4)
I (A.G.)	690	20	.	690	0,8	20	.	20	.
II (A.C.L.W.)	1673	338	1,1	617	2,0	1124	3,4	1394	4,2
III(A.C.G.L.W.)	3275	2835	33,3	2855	33,6	3145	37,1	3255	38,3
IV (N.C.)	1753	156	7,7	1006	50,2	1630	81,2	1233	61,4
Totaal	7391	3349	2,6	5168	4,0	5919	4,5	5902	4,5

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz.12.

2) Met voorschriften t.a.v. het grondgebruik.

3) In de open grond.

4) Van de totale oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

Tabel 2.6 De mate van beperking door voorschriften t.a.v. het grondgebruik voor de onderscheiden produktietakken

Mate van beperking 1)	Oppervlakte cultuurgrond met beperking voor							
	akkerbouw		rundvee- houderij		fruitteelt		tuinbouw 2)	
	in ha	in %	in ha	in %	in ha	in %	in ha	in %
2.2	-	-	411	8,0	-	-	-	-
2.4	2.971	88,7	1.657	32,1	879	14,8	891	15,1
2.6	19	0,6	463	9,0	19	0,3	19	0,3
4.4	12	0,4	2.462	47,6	12	0,2	-	-
4.6	105	3,1	105	2,0	85	1,4	85	1,4
5.4	70	2,1	70	1,3	20	0,3	20	0,3
5.6	-	-	-	-	1.763	29,8	1.366	23,1
6.6	172	5,1	-	-	3.141	53,2	3.521	59,8
Totaal	3.349	100	5.168	100	5.919	100	5.902	100

- 1) Voor de verklaring van de cijfers zie de appendix.
2) In de open grond.

Voor de fruitteelt en de tuinbouw in de open grond vloeit de beperking voor belangrijke delen van de cultuurgrond voort uit de bepaling dat deze produktietakken alleen zijn toegestaan indien en voor zover deze daar reeds aanwezig waren op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-) plan. Voor een oppervlakte van ongeveer 4.900 ha zijn de mogelijkheden voor fruitteelt en tuinbouw in de open grond dus uiterst beperkt. Voor de overige oppervlakte is overwegend sprake van een mogelijk lichte of matige beperking van deze produktietakken.

2.2 Voorschriften ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden

2.2.1 Het voorkomen en de aard van de voorschriften

In 24 van de 29 in het onderzoek opgenomen gemeenten komen in één of meer bestemmingsgroepen voorschriften t.a.v. het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden voor, nl.:

- in 3 gemeenten in 1 bestemmingsgroep 1),
- in 10 gemeenten in 2 bestemmingsgroepen,
- in 8 gemeenten in 3 bestemmingsgroepen en
- in 3 gemeenten in 4 bestemmingsgroepen.

Van deze 24 gemeenten liggen er 3 in Groningen, 2 in Friesland, 6 in Drenthe, 7 in Overijssel en 6 in Gelderland (zie bijlage 5).

1) Zie noot 1 op blz. 15.

In tabel 2.7 is het aantal gemeenten en de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden in de 4 bestemmingsgroepen vermeld.

Tabel 2.7 Aantal gemeenten en oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden

Bestemmings- groep 1)	Aantal gemeen- ten 2)	Opperv- vlakte cultuur- grond 3) (in ha)	Aantal gemeen- ten met voorschriften t.a.v. de cult.techn. prod.omst.	Oppervlakte cultuurgrond	
				in ha	in % 4)
I (A.G.)	28	859.17	10	9.953	11,6
II (A.G.L.W.)	23	33.557	22	24.543	73,1
III (A.G.G.L.W.)	14	8.486	13	7.950	93,7
IV (N.G.)	14	2.003	14	2.003	100,0
Totaal	-	129.963	-	44.449	34,2

- 1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz.12.
- 2) Met cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.
- 3) In de betreffende bestemmingsgroep.
- 4) Van de oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

In nagenoeg alle gemeenten waar de betreffende bestemmingsgroepen voorkomen, worden voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden voor de gehele of een deel van de oppervlakte cultuurgrond aangetroffen. Een uitzondering hierop vormt het agrarisch gebied. Deze bestemmingsgroep komt in 28 van de 29 gemeenten van onderzoek voor, terwijl deze voorschriften in 10 gemeenten van toepassing zijn op het agrarisch gebied. De oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden is in de bestemmingsgroep agrarisch gebied verreweg het geringst (11,6%) en loopt op naarmate aan een gebied een grotere landschappelijke waarde 1) is toegekend: 100% in de bestemmingsgroep natuurgebied.

Vergeleken met de voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond, komen de voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische produktieomstandigheden in meer gemeenten voor en hebben zij op een groter deel van de cultuurgrond betrekking (zie blz.17 en 19).

1) Zie noot 1 op blz. 17.

In de 4 bestemmingsgroepen te zamen gelden voor 44.449 ha cultuurgrond, dat is 34,2% van de totale oppervlakte cultuurgrond, voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden. Deze voorschriften hebben betrekking op het (doen) uitvoeren van 16 verschillende werkzaamheden (zie bijlage 3). Enkele van de qua oppervlakte belangrijkste werkzaamheden van die onder de voorschriften vallen zijn:

a. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	(43.361 ha)
b. Egaliseren, ophogen of aanvullen van grond en afgraven of verlagen van grond	(42.198 ha)
c. Aanbrengen van verhardingen	(37.611 ha)
d. Aanleggen van paden of wegen	(36.031 ha)
e. Uitvoeren en werkzaamheden die een (blijvende) wijziging van de waterhuishouding of (grond) waterstand beogen of tot gevolg hebben	(26.933 ha)

Voor slechts 511 ha betreft het één werkzaamheid en voor een oppervlakte van 43.938 ha twee of meer. In het laatste geval variëren de combinaties van 2 tot 14 werkzaamheden (zie bijlagen 6 t/m 9).

Voor de afzonderlijke werkzaamheden is in bijlage 10 per bestemmingsgroep aangegeven op welk deel van de cultuurgrond zij zonder aanlegvergunning niet zijn toegestaan. Uit deze bijlage blijkt dat per bestemmingsgroep het deel van de cultuurgrond waarvoor voorschriften gelden sterk varieert voor de verschillende werkzaamheden. Tevens blijkt dat de uitvoering van een bepaalde werkzaamheid in de ene bestemmingsgroep voor een groter deel van de cultuurgrond onder een voorschrift valt dan in een andere bestemmingsgroep.

2.2.2 Vrijstellingsmogelijkheden

In tabel 2.8 is per bestemmingsgroep aangegeven voor welk deel van de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden daarvan vrijstelling kan worden verkregen door middel van een aanlegvergunning.

In de bestemmingsgroepen agrarisch gebied en natuurgebied kan voor de gehele oppervlakte cultuurgrond die onder voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden valt, door middel van een aanlegvergunning vrijstelling van de voorschriften worden verkregen. In de beide overige bestemmingsgroepen is dat op een (zeer) groot deel van de oppervlakte cultuurgrond waarvoor voorschriften gelden eveneens het geval.

Van de 44.449 ha cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden ligt 1.751 ha in (beschermingsgebieden van) waterwingebieden. Voor zover deze 1.751 ha ligt binnen de bestemmingsgroepen agrarisch gebied van landschappelijke en van grote landschappelijke waarde kan voor de gehele oppervlakte vrijstelling van de voorschriften worden verkregen door middel van een aanlegvergunning.

Tabel 2.8 De oppervlakte cultuurgrond waarvoor d.m.v. een aanlegvergunning vrijstelling van de voorschriften kan worden verkregen.

Bestemmings- groep 1)	Oppervlakte cultuurgrond				
	in ha	met voor- schriften		met aanleg- vergunning	
		in ha	in %	in ha	in % 2)
I (A.G.)	85.917	9.953	11,6	9.953	11,6
II (A.G.L.W.)	33.557	24.543	73,1	24.436	72,8
III (A.G.G.L.W.)	8.486	7.950	93,7	5.287	62,3
IV (N.G.)	2.003	2.003	100,0	2.003	100,0
Totaal	129.963	44.449	32,3	31.679	32,1

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz. 8).

2) Van de opp. cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

Ook hierbij moet voor het verkrijgen van een aanlegvergunning aan één of meer voorwaarden worden voldaan en kunnen in bepaalde gevallen B. en W. een aanlegvergunning pas verlenen nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Aangezien de voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden dezelfde doeleinden beogen als die ten aanzien van het gebruik van de grond, ligt het voor de hand dat de voorwaarden voor het verlenen van een aanlegvergunning dezelfde zijn (zie blz. 19 en 20).

In tabel 2.9 is per bestemmingsgroep vermeld voor welk deel van de oppervlakte cultuurgrond met voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische productieomstandigheden B. en W. pas een aanlegvergunning kunnen verlenen nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Tabel 2.9 De oppervlakte cultuurgrond waarvoor bij verlening van een aanlegvergunning een verklaring van geen bezwaar van G.S. is vereist

Bestemmings- groep 1)	Oppervlakte cultuurgrond				
	in ha	met aanleg- vergunning		met verklaring van geen bezwaar	
		in ha	in % 2)	in ha	in % 2)
I (A.G.)	85.917	9.953	11,6	560	0,7
II (A.G.L.W.)	33.557	24.436	72,8	1.610	4,8
III (A.G.G.L.W.)	8.486	5.287	62,3	1.524	18,0
IV (N.G.)	2.003	2.003	100,0	177	8,8
Totaal	129.963	41.679	32,1	3.871	3,0

1) Voor de verklaring van de cijfers zie blz. 12.

2) Van de opp. cult. grond in de betreffende bestemmingsgroep.

Voor een betrekkelijk klein deel van de cultuurgrond is een verklaring van geen bezwaar van G.S. vereist alvorens B. en W. een aanlegvergunning kunnen verlenen voor het (doen) uitvoeren van werkzaamheden betreffende de cultuurtechnische productieomstandigheden. In het agrarisch gebied betreft het de gehele oppervlakte cultuurgrond die deel uitmaakt van (beschermingsgebieden van) waterwingebieden en een kleine oppervlakte cultuurgrond daar buiten. In de overige bestemmingsgroepen ligt de cultuurgrond waarvoor een aanlegvergunning is vereist overwegend buiten (beschermingsgebieden van) waterwingebieden.

Men zou verwachten dat zowel het percentage van de cultuurgrond waarop geen aanlegvergunning kan worden verkregen als het percentage waar dat wel mogelijk is maar alleen na een verklaring van geen bezwaar, het hoogst is in het natuurgebied. Dit blijkt echter niet het geval te zijn.

2.2.3 De mate van beperking van de land- en tuinbouw

De mate van beperking van de land- en tuinbouw door voorschriften ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden is vermeld in tabel 2.10 (blz. 28). Op de vraag wanneer, en zo ja in welke mate, de voorschriften een beperking kunnen inhouden, is ingegaan in hoofdstuk 1 en de appendix.

Naarmate aan een gebied een grotere landschappelijke waarde 1) is toegekend neemt niet alleen het deel van de cultuurgrond waarop de onder een voorschrift vallende werkzaamheden ten aanzien van het veranderen van de cultuurtechnische productieomstandigheden een beperking inhouden toe, maar ook de mate van beperking. Zo is in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde het aantal en/of de aard van de onder een voorschrift vallende werkzaamheden zodanig, dat op 49,5% van de oppervlakte cultuurgrond wijziging van de cultuurtechnische productieomstandigheden verboden of zo goed als verboden is. De overeenkomstige percentages voor het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde en voor het natuurgebied bedragen respectievelijk 61,8 en 69,6.

1) Zie noot 1 op blz. 17.

Tabel 2.10 De mate van beperking door voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische produktieomstandigheden

Mate van beperking 1)	Oppervlakte cultuurgrond met beperking in bestemmingsgroep 2)					totaal
	I	II	III	IV		
	in ha in % 3)	in ha in % 3)	in ha in % 3)	in ha in % 3)	in ha in % 3)	in ha 4) in % 5)
2.4	28	1.557	4,6	-	-	1.585
4.4	8.948	10,4	6.266	18,7	45	0,5
4.6	-	-	-	2.663	31,4	110
5.4	83	0,1	-	-	26	1,3
6.4	609	0,7	16.496	49,2	5.242	61,8
6.6	-	-	107	0,3	-	-
Totaal	9.668	11,3	24.426	72,8	7.950	93,7
					2.003	100
						44.047
						34,0

1) Voor de verklaring van de cijfers zie de appendix.

2) Voor de verklaring van de letters zie blz.12.

3) Van de totale oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.

4) Het totaal van deze kolom is 402 ha minder dan het totaal van de 3e kolom van tabel 4.2. Op deze oppervlakte rusten weliswaar voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische produktieomstandigheden, doch deze voorschriften worden niet beperkend geacht.

5) Van de totale oppervlakte cultuurgrond in de 4 bestemmingsgroepen te zamen.

3. De voorschriften, uitgewerkt per bestemmingsgroep

3.1 Voorschriften ten aanzien van het grondgebruik

3.1.1 De situatie in het agrarisch gebied

Voorschriften.

De oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep agrarisch gebied bedraagt 85.917 ha. Voor een oppervlakte van 690 ha, verspreid over 3 Drentse en 2 Overijsselse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik. Het betreft uitsluitend grond die is aangewezen als (beschermingsgebied van een) waterwingebied. De voorschriften zijn hierop dan ook afgestemd. In het volgende overzicht zijn de (combinaties van) werkzaamheden opgenomen waarop de voorschriften betrekking hebben. Daarbij is tevens vermeld het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Opslag van organische mest	615 ha (4 gem.)
b. Uitvoeren van werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening	55 ha (1 gem.)
c. Opslag van organische mest en gebruik van chemische(onkruid-) bestrijdingsmiddelen	20 ha (1 gem.) ¹⁾

totaal 690 ha

Vrijstellingsmogelijkheden.

Behalve voor 80 ha, waar het verboden is om organische mest op te slaan, kan vrijstelling van de voorschriften worden verkregen.

Aangezien de voorschriften uitsluitend betrekking hebben op (beschermingsgebieden van) waterwingebieden, ligt het voor de hand dat de bescherming van de belangen van de drinkwatervoorziening in deze gebieden voorop staat.

De aan het verkrijgen van een vrijstelling verbonden voorwaarde(n) is (zijn) daarop dan ook gericht. Het betreft de volgende voorwaarde(n) met de daarachter vermelde oppervlakte en aantal gemeenten:

a. De inspecteur van het (staats-)toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord	130 ha (1 gem.)
b. De inspecteur van de volksgezondheid dient te worden gehoord	205 ha (1 gem.)

1) Deze gemeente is begrepen onder de achter (a) vermelde gemeenten.

- c. De werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren van verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van de volgsgezondheid dient te worden gehoord 220 ha (2 gem.)
- d. De werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren van verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van het (staats-)toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord 55 ha (1 gem.)
- totaal 610 ha

In alle gemeenten zijn B. en W. verplicht, alvorens een vrijstelling te verlenen, een adviesinstantie te horen. Bovendien is het, behalve voor de achter (a) vermelde oppervlakte, noodzakelijk dat G.S. vooraf een verklaring van geen bezwaar afgeven.

De mate van beperking.

De mate waarin de voorschriften het grondgebruik voor de onderscheiden produktietakken in de bestemmingsgroep agrarisch gebied kunnen beperken is weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1 De mate van beperking van het grondgebruik in het agrarisch gebied

Categorie 1)	Mate van beperking	Opp. cult.grond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor			
		akkerbouw	rundveeh.	fruitteelt	tuinbouw
A	1	85.227	85.227	85.227	85.227
B	1	670	-	670	670
	2.2	-	335	-	-
	2.4	-	255	-	-
	2.6	-	80	-	-
	5.4	20	20	20	20
B-subtotaal		690	690	690	690
C		-	-	-	-
D		-	-	-	-
E		-	-	-	-
F		-	-	-	-
Totaal		85.917	85.917	85.917	85.917

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

Het overgrote deel van de cultuurgrond (85.227 ha) is ingedeeld in categorie A omdat daar voor geen enkele produktietak een beperking geldt.

Tot categorie B behoort 690 ha cultuurgrond. In tabel 3.2 is deze oppervlakte verder onderverdeeld.

Tabel 3.2 De mate van beperking voor de onderscheiden produktietakken voor zover het betreft cultuurgrond ingedeeld in categorie B 1)

Oppervl. cultuurgrond (in ha)	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor									
	akkerbouw		rundveehouderij				fruitteelt		tuinbouw	
	1	5.4	2.2	2.4	2.6	5.4	1	5.4	1	5.4
615	615	-	335	200	80	-	615	-	615	-
55	55	-	-	55	-	-	55	-	55	-
20	-	20	-	-	-	20	-	20	-	20
690	670	20	335	255	80	20	670	20	670	20

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

De 690 ha cultuurgrond in categorie B betaamt uit:

1. 615 ha waarop een verbod geldt om organische mest op te slaan. Dit voorschrift is alleen voor de rundveehouderij als een beperking aangemerkt. Voor 535 ha kan vrijstelling van dit voorschrift worden verkregen. De voorwaarden verbonden aan het verkrijgen van een vrijstelling kunnen voor 335 ha licht of matig beperkend zijn en voor 200 ha licht, matig of zwaar beperkend. Voor 80 ha kan geen vrijstelling worden verkregen. Voor de gehele oppervlakte cultuurgrond onder 1. is de beperking van de daarop rustende voorschriften mogelijk licht of matig voor de rundveehouderij. Voor de overige produktietakken geldt geen beperking.
2. 55 ha waarop een verbod geldt om werken uit te voeren welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening. Dit voorschrift, waarvan onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden vrijstelling kan worden verkregen, is alleen voor de rundveehouderij als een mogelijk lichte of matige beperking aangemerkt. Voor de overige produktietakken geldt derhalve geen beperking op deze grond.
3. 20 ha waarop niet alleen het opslaan van organische mest is verboden, maar ook het gebruik van chemische (onkruid-)bestrijdingsmiddelen. Deze combinatie van voorschriften kan voor alle produktietakken zwaar beperkend zijn. Aangezien aan het verkrijgen van een vrijstelling licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden verbonden kunnen zijn, is aan alle produk-

tietakken de beperking 5.4 toegekend.

Samenvattend kan gesteld worden dat in het agrarisch gebied op 20 ha cultuurgrond voor alle produktietakken een zware beperking geldt. Verder wordt de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkt op 670 ha cultuurgrond, dat is 0,8% van de oppervlakte cultuurgrond in het agrarisch gebied.

De beperkingen komen uitsluitend voor in gebieden die bestemd zijn tot (bescherming van het) waterwingebied.

3.1.2 De situatie in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde

Voorschriften.

De oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep bedraagt 33.557 ha. Voor een oppervlakte van 1.673 ha, verspreid over 1 Groningse, 3 Drentse, 3 Overijsselse en 3 Gelderse gemeente(n), gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik. Van deze 1.673 ha dient 344 ha tevens als (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

In het volgende overzicht zijn de (combinaties van) werkzaamheden opgenomen waarop de voorschriften betrekking hebben. Daarbij zijn tevens de oppervlakten aangegeven waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Opslag van organische mest	268 ha (4 gem.)
b. Uitvoeren van werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening	11 ha (1 gem.)
c. Omzetten van bouw- in grasland en omgekeerd en scheuren van grasland ter verbetering van de grasmat	161 ha (1 gem.)
d. Opslag van organische mest en gebruik van chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen	85 ha (1 gem.)
e. Omzetten van gras- in bouwland, teelt van snijmaïs en ploegen of spitten	92 ha (1 gem.)
subtotaal	617 ha

Voorts zijn (is):

f. Fruitteelt en tuinbouw in de open grond bij uitzondering 1) toegestaan op	786 ha (1 gem.)
g. Tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	270 ha (1 gem.)

1) Dat wil zeggen alleen indien en voor zover aanwezig op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan.

h. Akkerbouw en fruitteelt en tuinbouw in open grond niet toegestaan op	92 ha (1 gem.) 1)
subtotaal	<u>1.148 ha</u>

Aangezien van de oppervlakte onder (h) reeds 92 ha is begrepen onder (e), bedraagt de totale oppervlakte cultuurgrond in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde waarvoor één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik gelden 1.673 ha.

Vrijstellingsmogelijkheden

Voor een oppervlakte van 1.425 ha kan geen vrijstelling worden verkregen van de voorschriften; voor de overige 248 ha is dat wel mogelijk onder de hierna te noemen voorwaarde(n). Daarbij is tevens vermeld voor welke oppervlakten vrijstelling mogelijk is en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. De inspecteur van het (staats-) toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord	11 ha (1 gem.) 2)
b. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad	207 ha (2 gem.) 3)
c. De belangen welke de bestemming beoogt en de landschappelijke waarde van het gebied mogen niet of niet in belangrijke mate worden geschaad	<u>30 ha (1 gem.) 2)</u>
totaal	248 ha

Voor de bij (a) genoemde oppervlakte mogen B. en W. pas een vrijstelling verlenen nadat een adviesinstantie is gehoord en nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven. Voor de overige 237 ha is noch de tussenkomst van een adviesinstantie, noch die van G.S. nodig.

De aard van de voorschriften en de voorwaarde(n) waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen maken duidelijk dat het doel van de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik in de bestemmingsgroep agrarisch gebied van landschappelijke waarde is: het in stand houden van het landschaps- en natuurschoon en het beschermen van de belangen van de drinkwatervoorziening. De voorschriften met beperkingen ten aanzien van het grondgebruik hebben overigens slechts betrekking op 5,0% van de oppervlakte cultuurgrond in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde.

-
- 1) Het betreft dezelfde gemeente als de achter (e) vermelde gemeente.
 - 2) (Beschermingsgebied van een) waterwingebied.
 - 3) Hiervan maakt 46 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

De mate van beperking.

De mate waarin de voorschriften het grondgebruik voor de onderscheiden produktietakken in de bestemmingsgroep agrarisch gebied van landschappelijke waarde kunnen beperken is weergegeven in tabel 3.3.

Het merendeel van de cultuurgrond (31.884 ha) is ingedeeld in categorie A omdat daar voor geen enkele produktietak een beperking geldt.

Tabel 3.3 De mate van beperking van het grondgebruik in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde

Categorie 1)	Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor			
		akkerbouw	rundveeh.	fruitteelt	tuinbouw
A	1	31.884	31.884	31.884	31.884
B	1	279	-	279	279
	2.2	-	76	-	-
	2.4	161	11	161	161
	2.6	-	192	-	-
	4.4	-	161	-	-
	4.6	85	85	85	85
B-subtotaal		525	525	525	525
C	1	786	786	-	-
	5.6	-	-	786	786
C-subtotaal		786	786	786	786
D		-	-	-	-
E	1	270	270	270	-
	6.6	-	-	-	270
E-subtotaal		270	270	270	270
F	2.6	-	92	-	-
	6.6	92	-	92	92
F-subtotaal		92	92	92	92
Totaal		33.557	33.557	33.557	33.557

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

In categorie B is 525 ha cultuurgrond ondergebracht. In tabel 3.4 is deze oppervlakte verder onderverdeeld.

Tabel 3.4 De mate van beperking voor de onderscheiden produktietakken voor zover het betreft de cultuurgrond ingedeeld in categorie B 1)

Oppervl. cultuurgrond (in ha)	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor													
	akkerbouw			rundveehouderij					fruitteelt			tuinbouw		
	1	2.4	4.6	2.2	2.4	2.6	4.4	4.6	1	2.4	4.6	1	2.4	4.6
268	268	-	-	76	-	192	-	-	268	-	-	268	-	-
11	11	-	-	-	11	-	-	-	11	-	-	11	-	-
161	-	161	-	-	-	-	161	-	-	161	-	-	161	-
85	-	-	85	-	-	-	-	85	-	-	85	-	-	85
525	279	161	85	76	11	192	161	85	279	161	85	279	161	85

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

De 525 ha cultuurgrond in categorie B bestaat uit:

- 268 ha waarop het verboden is om organische mest op te slaan. Dit voorschrift kan alleen voor de rundveehouderij beperkend zijn. Voor de overige produktietakken geldt derhalve geen beperking. Voor 76 ha kan vrijstelling van het voorschrift worden verkregen onder mogelijk licht of matig beperkende voorwaarden. Voor de overige 192 ha kan geen vrijstelling worden verkregen. Voor de gehele oppervlakte cultuurgrond onder 1. kan de beperking door het daarop rustende voorschrift voor de rundveehouderij licht tot matig zijn.
- 11 ha waarop het verboden is om werkzaamheden uit te voeren welke door verontreiniging gevaar voor de drinkwatervoorziening opleveren. Dit voorschrift kan alleen voor de rundveehouderij beperkend zijn. Voor de overige produktietakken geldt derhalve geen beperking. Er kan vrijstelling van het voorschrift worden verkregen onder een voorwaarde die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend is. Het daarop rustende voorschrift kan voor deze oppervlakte voor de rundveehouderij licht of matig beperkend zijn.
- 161 ha waarop het verboden is om bouw- in grasland om te zetten en omgekeerd en tevens om grasland te scheuren ter verbetering van de grasmat. Deze combinatie van voorschriften, waarvan vrijstelling kan worden verkregen, is voor de akkerbouw, de fruitteelt en de tuinbouw in de open grond mogelijk licht of matig beperkend en voor de rundveehouderij mogelijk licht, matig of zwaar beperkend. De voorwaarde(n) waaraan moet worden voldaan om een vrijstelling te verkrijgen zijn eveneens mogelijk licht, matig of zwaar beperkend.
- 85 ha waarop behalve de opslag van organische mest ook het gebruik van chemische (onkruid-)bestrijdingsmiddelen is verboden. Van het verbod tot opslag van organische mest kan vrij-

stelling worden verkregen onder mogelijk licht of matig beperkende voorwaarden; van het verbod tot gebruik van chemische (onkruid-)bestrijdingsmiddelen kan geen vrijstelling worden verkregen. Deze combinatie van voorschriften is voor alle produktietakken als mogelijk licht, matig of zwaar beperkend aangemerkt.

In categorie C is 786 ha cultuurgrond ingedeeld. Op deze oppervlakte zijn fruitteelt en tuinbouw in de open grond alleen bij uitzondering 1) toegestaan. Voor de akkerbouw en de rundveehouderij gelden geen voorschriften t.a.v. het grondgebruik.

Categorie E omvat 270 ha cultuurgrond waarop tuinbouw in de open grond niet is toegestaan. Het betreft esgrond in één gemeente waar deze produktietak overigens niet voorkwam. Voor de overige produktietakken gelden op deze grond geen voorschriften t.a.v. het grondgebruik.

Categorie F heeft betrekking op 92 ha cultuurgrond waarop akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet zijn toegestaan. Het betreft grond in uiterwaarden (in één gemeente) waarop deze produktietakken wel niet zullen voorkomen. Rundveehouderij is daarop wel toegestaan. Het is echter verboden het grasland om te zetten in bouwland. Ook ploegen of spitten en de verbouw van snijmaïs zijn daar verboden. Van deze voorschriften kan geen vrijstelling worden verkregen. Deze combinatie van voorschriften is voor de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkend.

Samenvattend kan worden gesteld dat in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde op de hierna te vermelden oppervlakten 2) voor de onderscheiden produktietakken voorschriften met de volgende mate van beperking t.a.v. het grondgebruik rusten:

Akkerbouw :	mogelijk licht of matig beperkt op	161 ha (0,5%)
	mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	85 ha (0,3%)
	niet toegestaan op	92 ha (0,3%)
	totaal	<u>338 ha (1,1%)</u>
Rundveeh. :	mogelijk licht of matig beperkt op	371 ha (1,2%)
	mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	246 ha (0,8%)
	totaal	<u>617 ha (2,0%)</u>
Fruitteelt:	mogelijk licht of matig beperkt op	161 ha (0,5%)
	mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	85 ha (0,3%)
	bij uitzondering toegestaan 1) op	786 ha (2,3%)
	niet toegestaan op	92 ha (0,3%)
	totaal	<u>1124 ha (3,4%)</u>
Tuinbouw in de open grond:		
	mogelijk licht of matig beperkt op	161 ha (0,5%)
	mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	85 ha (0,3%)
	bij uitzondering toegestaan 1) op	786 ha (2,3%)
	niet toegestaan op	362 ha (1,1%)
	totaal	<u>1394 ha (4,2%)</u>

1) Zie noot 1 op blz. 32.

2) Tussen haakjes is vermeld het percentage van de totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep.

3.1.3 De situatie in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

Voorschriften

De oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep bedraagt 8.486 ha. Voor een oppervlakte van 3.275 ha, verspreid over 1 Groningse, 1 Drentse, 1 Overijsselse en 4 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik. Van deze 3.275 ha maakt 653 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

Hierna zijn de (combinaties van) werkzaamheden opgenomen waarop de voorschriften betrekking hebben. Daarbij zijn tevens de oppervlakten vermeld waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Omzetten van bouw- in grasland en omgekeerd	509 ha (1 gem.)
b. Omzetten van bouw- in grasland en omgekeerd en scheuren van grasland ter verbetering van de grasmat	2.301 ha (1 gem.)
c. Gebruik van chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen	12 ha (1 gem.)
d. Opslag van organische mest	20 ha (1 gem.)
e. Omzetten van bouw- in grasland, ploegen of spitten en teelt van snijmaïs	13 ha (1 gem.)
subtotaal	<u>2.855 ha</u>

Voorts zijn (is)

f. Fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	2.402 ha (2 gem.) ¹⁾
g. Akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	13 ha (1 gem.) ²⁾
h. Tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	<u>110 ha (1 gem.)</u>
subtotaal	2.525 ha

Aangezien van de oppervlakte onder (f) reeds 2.092 ha is begrepen onder (b) en de gehele oppervlakte onder (g) reeds onder (e), bedraagt de totale oppervlakte cultuurgrond in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde waarvoor één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik gelden 3.275 ha.

Vrijstellingsmogelijkheden

Alleen voor de bij (a) t/m (d) vermelde oppervlakten kan vrijstelling van de voorschriften worden verkregen. Hieronder is (zijn)

- 1) Hiervan is 1 gemeente dezelfde als de achter (b) vermelde gemeente.
- 2) Het betreft dezelfde gemeente als de achter (e) vermelde gemeente.

de voorwaarde(n) aangegeven waaronder vrijstelling kan worden verkregen. Daarbij is tevens vermeld voor welke oppervlakte deze geldt (gelden) en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. De werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van de volksgezondheid dient te worden gehoord	20 ha (1 gem.) ¹⁾
b. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad	2.313 ha (2 gem.) ²⁾
c. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad en de werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem	<u>509 ha</u> (1 gem.)
totaal	<u>2.842 ha</u>

Voor de onder (a) vermelde oppervlakte mogen B. en W. pas vrijstelling verlenen nadat een adviesinstantie is gehoord en nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven. Voor de overige 2.822 ha is noch de tussenkomst van een adviesinstantie, noch die van G.S. nodig.

In het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde wordt met de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik hoofdzakelijk beoogd aantasting van het landschaps- en natuurschoon tegen te gaan.

De mate van beperking

De mate waarin de voorschriften het grondgebruik voor de onderscheiden produktietakken in de bestemmingsgroep agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde kunnen beperken is weergegeven in tabel 3.5.

Van de cultuurgrond is 5.211 ha ingedeeld in categorie A omdat daar voor geen enkele produktietak een beperking geldt.

Onder categorie B valt 750 ha cultuurgrond. In tabel 3.6 is deze oppervlakte verder onderverdeeld.

1) (Bescheringsgebied van een) waterwingebied.

2) Hiervan maakt 633 ha deel uit van een (bescheringsgebied van een) waterwingebied).

Tabel 3.5 De mate van beperking van het grondgebruik in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

Categorie 1)	Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor			
		akkerbouw	rundveeh.	fruitteelt	tuinbouw
A	1	5.211	5.211	5.211	5.211
B	1	20	-	20	20
	2.4	718	541	718	730
	4.4	12	209	12	-
B-subtotaal		750	750	750	750
C		-	-	-	-
D		-	-	-	-
E	1	420	420	110	-
	6.6	-	-	310	420
E-subtotaal		420	420	420	420
F	2.4	2.092	-	-	-
	2.6	-	13	-	-
	4.4	-	2.092	-	-
	6.6	13	-	2.105	2.105
F-subtotaal		2.105	2.105	2.105	2.105
Totaal		8.486	8.486	8.486	8.486

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

Tabel 3.6 De mate van beperking voor de onderscheiden produktietakken voor zover het betreft de cultuurgrond ingedeeld in categorie B 1)

Oppervl. cultuurgrond (in ha)	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor									
	akkerbouw			rundveeh.		fruitteelt			tuinbouw	
	1	2.4	4.4	2.4	4.4	1	2.4	4.4	1	2.4
509	-	509	-	509	-	-	509	-	-	509
209	-	209	-	-	209	-	209	-	-	209
12	-	-	12	12	-	-	-	12	-	12
20	20	-	-	20	-	20	-	-	20	-
750	20	718	12	541	209	20	718	12	20	730

2) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

De 750 ha cultuurgrond in categorie B bestaat uit:

1. 509 ha waarvoor een verbod geldt om bouwland in grasland om te zetten en omgekeerd. Vrijstelling hiervan is mogelijk onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Voor alle produktietakken zijn deze voorschriften mogelijk licht of matig beperkend;
2. 209 ha waarvoor een verbod geldt om bouwland in grasland om te zetten en omgekeerd en bovendien om grasland te scheuren ter verbetering van de grasmat. Van deze voorschriften kan eveneens vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Deze voorschriften kunnen voor alle produktietakken beperkend zijn; voor de rundveehouderij echter zwaarder (4.4) dan voor de overige 3 produktietakken (2.4);
3. 12 ha waarvoor een verbod geldt om chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Ook voor deze oppervlakte kan vrijstelling van dit voorschrift worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. De mogelijke beperking is voor de akkerbouw en de fruitteelt zwaarder (beide 4.4) dan voor de rundveehouderij en de tuinbouw in de open grond (beide 2.4);
4. 20 ha waarop een verbod geldt om organische mest op te slaan. Dit voorschrift is voor de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkend. Van dit voorschrift kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Voor de overige produktietakken is het verbod tot opslag van organische mest niet beperkend.

In categorie E is 420 ha cultuurgrond ingedeeld. Op 110 ha daarvan is tuinbouw in de open grond niet toegestaan. Voor de andere produktietakken gelden op deze grond geen voorschriften ten aanzien van het grondgebruik. Op de overige 310 ha is behalve tuinbouw in de open grond ook fruitteelt niet toegestaan. Op deze oppervlakte gelden voor de akkerbouw en de rundveehouderij geen voorschriften ten aanzien van het grondgebruik.

Categorie F omvat 2.105 ha cultuurgrond. Op 2.092 ha daarvan zijn fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan. Akkerbouw en rundveehouderij zijn hierop wel toegestaan, maar er geldt een verbod om bouwland in grasland om te zetten en tevens om grasland te scheuren ter verbetering van de grasmat. Van deze voorschriften kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. De mogelijke beperking van deze combinatie van voorschriften is voor de rundveehouderij zwaarder (4.4) dan voor de akkerbouw (2.4). Op de overige 13 ha zijn akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan. Rundveehouderij is wel toegestaan. Er geldt echter een verbod om grasland om te zetten in bouwland en ook om te ploegen of te spitten. Deze combinatie van voorschriften, waarvan geen vrijstelling kan worden verkregen, kan voor de rundveehouderij op deze grond licht of matig beperkend zijn.

Samenvattend kan worden gesteld dat in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde op de hierna te vermelden oppervlakten 1) voor de onderscheiden produktietakken voorschriften met de volgende mate van beperking ten aanzien van het grondgebruik rusten:

Akkerbouw :	
mogelijk licht of matig beperkt op	2.810 ha (33,1%)
mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	12 ha (0,1%)
niet toegestaan op	13 ha (0,1%)
	<hr/>
totaal	2.835 ha (33,3%)
Rundveehouderij:	
mogelijk licht of matig beperkt op	554 ha (6,5%)
mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	2.301 ha (27,1%)
	<hr/>
totaal	2.855 ha (33,6%)
Fruitteelt :	
mogelijk licht of matig beperkt op	718 ha (8,5%)
mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	12 ha (0,1%)
niet toegestaan op	2.415 ha (28,5%)
	<hr/>
totaal	3.145 ha (37,1%)
Tuinbouw in de open grond	
mogelijk licht of matig beperkt op	730 ha (8,6%)
niet toegestaan op	2.525 ha (29,7%)
	<hr/>
totaal	3.255 ha (38,3%)

3.1.4 De situatie in het natuurgebied

Voorschriften

De oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep natuurgebied bedraagt 2.003 ha. Voor een oppervlakte van 1.753 ha, verspreid over 1 Groningse, 3 Drentse, 6 Overijsselse en 2 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het grondgebruik. Van deze 1.753 ha maakt 56 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

De (combinaties van) werkzaamheden en de oppervlakten cultuurgrond waarop de voorschriften betrekking hebben worden hierna vermeld.

1) Tussen haakjes is vermeld het percentage van de totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep.

Daarbij is tevens aangegeven het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a	Opslag van organische mest	803 ha (3 gem.)
b.	Opslag van organische mest en gebruik van chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen	20 ha (1 gem.) 1)
c.	Opslag van organische mest, gebruik van chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen en anorganische mest	50 ha (1 gem.) 1)
d.	Uitvoeren van werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening	21 ha (1 gem.) 2)
e.	Uitvoeren van werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening en opslag van organische mest	26 ha (1 gem.) 2)
f.	Omzetten van bouw- in grasland en omgekeerd	19 ha (1 gem.)
g.	Omzetten van gras- in bouwland en teelt van snijmaïs	39 ha (1 gem.)
h.	Omzetten van gras- in bouwland, ploegen of spitten en teelt van snijmaïs	28 ha (1 gem.)
	subtotaal	<u>1.006 ha</u>

Voorts zijn (is)

i.	Fruiteelt en tuinbouw in de open grond bij uitzondering 3) toegestaan op	580 ha (4 gem.) 4)
j.	Fruiteelt bij uitzondering 3) toegestaan op	397 ha (1 gem.)
k.	Fruiteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	567 ha (5 gem.) 5)
l.	Akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan op	67 ha (2 gem.) 6)
	subtotaal	<u>1.611 ha</u>

1) Deze gemeente is reeds begrepen onder de achter (a) vermelde gemeenten.

2) Het betreft dezelfde gemeente.

3) Zie noot 1 op blz. 32 .

4) Hiervan zijn reeds 2 gemeenten begrepen onder de achter (a) vermelde gemeenten.

5) Hiervan is 1 gemeente reeds begrepen onder de achter (a) vermelde gemeenten; is 1 gemeente dezelfde als de achter (c) vermelde gemeente en is 1 gemeente dezelfde als de achter (d) c.q. (e) vermelde gemeente.

6) het betreft dezelfde gemeenten als vermeld achter (g) en (h).

Van de oppervlakte onder (i) is reeds 330 ha begrepen onder (a) en 20 ha onder (b). Van de oppervlakte onder (k) viel reeds 350 ha onder (a), 50 ha onder (c), 21 ha onder (d) en 26 ha onder (e). De gehele oppervlakte onder (l) viel eveneens onder (g) en (h). De totale oppervlakte cultuurgrond in het natuurgebied waarvoor één of meer voorschriften aanzien van het grondgebruik gelden bedraagt 1.753 ha.

Vrijstellingsmogelijkheden

Voor een oppervlakte van 853 ha kan geen vrijstelling van de voorschriften worden verkregen; voor de overige 900 ha is dat wel mogelijk onder de hierna te noemen voorwaarde(n). Daarbij zijn tevens aangegeven voor welke oppervlakte deze geldt (gelden) en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. De werkzaamheden mogen geen gevaar opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van het (staats) toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord	47 ha (1 gem.) ¹⁾
b. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad en er mag naar het oordeel van een adviesinstantie geen bezwaar uit landschappelijke overwegingen bestaan	523 ha (2 gem.) ²⁾
c. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad	220 ha (1 gem.)
d. Er mag naar het oordeel van een adviesinstantie geen bezwaar uit landschappelijke overwegingen bestaan	110 ha (1 gem.) ³⁾
totaal	900 ha

Voor 26 ha begrepen onder (a), voor 50 ha begrepen onder (b) en voor de 110 ha vermeld achter (d) mogen B. en W. pas vrijstelling verlenen nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Evenals in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde wordt in het natuurgebied met de voorschriften ten aanzien van het grondgebruik hoofdzakelijk beoogd aantasting van het landschaps- en natuurschoon tegen te gaan.

-
- 1) Hiervan maakt 26 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.
 - 2) Hiervan maakt 10 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.
 - 3) Deze gemeente is reeds begrepen onder de achter (b) vermelde gemeenten.

De mate van beperking

De mate waarin de voorschriften het grondgebruik voor de onderscheiden produktietakken in de bestemmingsgroep natuurgebied kunnen beperken is weergegeven in tabel 3.7.

Tabel 3.7 De mate van beperking van het grondgebruik in het natuurgebied

Categorie 1)	Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor			
		akkerbouw	rundveeh.	fruitteelt	tuinbouw
A	1	250	250	250	250
B	1	123	-	123	123
	2.4	-	123	-	-
	2.6	19	19	19	19
B-subtotaal		142	142	142	142
C	1	627	627	-	397
	5.6	-	-	627	230
C-subtotaal		627	627	627	627
D	1	330	-	-	-
	2.4	-	330	-	-
	4.6	20	20	-	-
	5.6	-	-	350	350
D-subtotaal		350	350	350	350
E	1	120	120	-	-
	6.6	-	-	120	120
E-subtotaal		120	120	120	120
F	1	397	-	-	-
	2.4	-	397	-	-
	2.6	-	67	-	-
	5.4	50	50	-	-
	6.6	67	-	514	514
F-subtotaal		514	514	514	514
Totaal		2.003	2.003	2.003	2.003

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

Een klein deel van de cultuurgrond (250 ha) is ingedeeld in categorie A. Op deze grond geldt dus voor geen enkele produktietak een beperking.

Tot categorie B behoort 142 ha cultuurgrond. Op 123 ha daarvan is het verboden om organische mest op te slaan. Dit voorschrift is voor de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkend. Er kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Voor de overige produktietakken is het verbod tot opslag van organische mest niet als beperkend aangemerkt. Op de overige 19 ha is het verboden om bouwland in grasland om te zetten en omgekeerd. Van deze voorschriften kan geen vrijstelling worden verkregen. Zij zijn voor alle produktietakken op deze oppervlakte mogelijk licht of matig beperkend.

In categorie C is 627 ha cultuurgrond ingedeeld. Op 397 ha daarvan is fruitteelt alleen bij uitzondering 1) toegestaan. Voor de overige produktietakken geldt op deze grond geen enkele beperking ten aanzien van het grondgebruik. Op de overige 230 ha is behalve fruitteelt ook tuinbouw in de open grond alleen bij uitzondering 1) toegestaan. Op deze grond geldt voor de akkerbouw en de rundveehouderij geen enkele beperking ten aanzien van het grondgebruik.

Categorie D omvat 350 ha cultuurgrond. Op 330 ha daarvan zijn fruitteelt en tuinbouw in de open grond alleen bij uitzondering 1) toegestaan. Akkerbouw en rundveehouderij zijn toegestaan. Er geldt echter een verbod om organische mest op te slaan. Daarvan kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Het verbod om organische mest op te slaan is voor de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkend; voor de akkerbouw is dit geen beperking. Op de overige 20 ha zijn fruitteelt en tuinbouw in de open grond ook alleen bij uitzondering 1) toegestaan. Akkerbouw en rundveehouderij zijn toegestaan. Het is op deze grond echter niet alleen verboden om organische mest op te slaan, maar ook om chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Van het verbod tot opslag van organische mest kan vrijstelling worden verkregen onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden; van het verbod tot gebruik van chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen kan geen vrijstelling worden verkregen. Deze combinatie van voorschriften is zowel voor de akkerbouw als voor de rundveehouderij mogelijk licht, matig of zwaar beperkend.

Onder categorie E valt 120 ha cultuurgrond. Op deze grond zijn fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet toegestaan. Voor de akkerbouw en de rundveehouderij gelden hier geen beperkende voorschriften ten aanzien van het grondgebruik.

In categorie F is 514 ha cultuurgrond ingedeeld. Deze oppervlakte is in tabel 3.8 verder onderverdeeld.

1) Zie noot 1. op blz. 32.

Tabel 3.8 De mate van beperking voor de onderscheiden produktietakken voor zover het betreft cultuurgrond ingedeeld in categorie F 1)

Oppervl. cultuurgrond (in ha)	Oppervlakte cultuurgrond (in ha) naar de mate van beperking indien gebruikt voor							
	akkerbouw			rundveeh.			fruitteelt	tuinbouw
	1	5.4	6.6	2.4	2.6	5.4	6.6	6.6
397	397	-	-	397	-	-	397	397
67	-	-	67	-	67	-	67	67
50	-	50	-	-	-	50	50	50
514	397	50	67	397	67	50	514	514

1) Zie voor de indeling blz. 13 en 14.

De 514 ha cultuurgrond in categorie F bestaat uit:

1. 397 ha waarop fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet zijn toegestaan. Akkerbouw en rundveehouderij zijn wel toegestaan. Voor 350 ha geldt een verbod om organische mest op te slaan, voor 21 ha om werkzaamheden uit te voeren welke verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening en voor 26 ha een verbod voor beide. Van deze voorschriften kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. De voorschriften zijn alleen voor de rundveehouderij mogelijk licht of matig beperkend.
2. 67 ha waarop akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet zijn toegestaan. Rundveehouderij is wel toegestaan. Voor 39 ha van deze grond geldt een verbod om grasland om te zetten in bouwland en om snijmaïs te verbouwen. Op de overige 28 ha is het tevens verboden om te ploegen of te spitten. Van deze voorschriften kan geen vrijstelling worden verkregen. De combinaties van voorschriften kunnen voor de rundveehouderij licht of matig beperkend zijn.
3. 50 ha waarop fruitteelt en tuinbouw in de open grond niet zijn toegestaan. Akkerbouw en rundveehouderij zijn wel toegestaan. Er geldt een verbod om organische mest op te slaan en tevens om anorganische meststoffen en chemische (onkruid-) bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Van het verbod om organische mest op te slaan kan geen vrijstelling worden verkregen; van de beide andere voorschriften kan vrijstelling worden verkregen onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden. De combinatie van voorschriften is zowel voor de akkerbouw als voor de rundveehouderij als zwaar beperkend aangemerkt.

Samenvattend kan worden gesteld dat in het natuurgebied op de

hierna te vermelden oppervlakten 1) voor de onderscheiden produktietakken voorschriften met de volgende mate van beperking ten aanzien van het grondgebruik rusten:

Akkerbouw :	
mogelijk licht of matig beperkt op	19 ha (0,9%)
mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	20 ha (1,0%)
zwaar beperkt op	50 ha (2,5%)
niet toegestaan op	67 ha (3,3%)
totaal	<hr/> 156 ha (7,7%)
Rundveehouderij:	
Mogelijk licht of matig beperkt op	936 ha (46,7%)
mogelijk licht, matig of zwaar beperkt op	20 ha (1,0%)
zwaar beperkt op	50 ha (2,5%)
totaal	<hr/> 1.006 ha (50,2%)
Fruitteelt :	
mogelijk licht of matig beperkt op	19 ha (0,9%)
bij uitzondering 2) toegestaan op	977 ha (48,7%)
niet toegestaan op	634 ha (31,6%)
totaal	<hr/> 1.630 ha (81,2%)
Tuinbouw in de open grond:	
mogelijk licht of matig beperkt op	19 ha (0,9%)
bij uitzondering 2) toegestaan op	580 ha (28,9%)
niet toegestaan op	634 ha (31,6%)
totaal	<hr/> 1.233 ha (61,4%)

3.2 Voorschriften ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische productieomstandigheden

3.2.1 De situatie in het agrarisch gebied

Voorschriften

De totale oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep agrarisch gebied bedraagt 85.917 ha. Voor een oppervlakte van 9.953 ha (= 11,6% van de cultuurgrond), verspreid over 1 Groningse, 4 Drentse, 3 Overijsselse en 2 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische productieomstandigheden. Van deze 9.953 ha maakt

1) Tussen haakjes is vermeld het percentage van de totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep.

2) Zie noot 1, op blz. 32.

588 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied. In 4 gemeenten heeft het verbod betrekking op het (doen) uitvoeren van één werkzaamheid en in 6 gemeenten op 7 verschillende combinaties van werkzaamheden. Er zijn combinaties van 2 tot 12 werkzaamheden.

Hieronder is aangegeven op welke werkzaamheden 1) de voorschriften o.m. betrekking hebben. Daarbij zijn vermeld de oppervlakten 2) waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Ophogen of aanvullen van grond	9.557 ha (11,1%)(5 gem.)
b. Afgraven of verlagen van grond	9.557 ha (11,1%)(5 gem.)
c. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	9.337 ha (10,9%)(4 gem.)
d. Egaliseren	8.828 ha (10,3%)(4 gem.)
e. Wijzigen v.d. waterhuishouding 3)	837 ha (1,0%)(4 gem.)

Vrijstellingsmogelijkheden

Van de voorschriften kan vrijstelling worden verkregen onder de hierna te noemen voorwaarde(n). Daarbij is vermeld om welke oppervlakten 2) het gaat en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. De landschappelijke waarde van het gebied mag niet of niet in belangrijke mate worden geschaad	7.247 ha(72,8%)(4 gem.)
b. Het karakter van het landschap mag niet blijvend dan wel onevenredig worden geschaad of aangetast	2.118 ha(21,3%)(1 gem.)
c. Er mag geen gevaar ontstaan voor de verontreiniging van water en/of bodem	28 ha (0,3%)(1 gem.) ⁴⁾
d. Er mag geen gevaar ontstaan voor de verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van het (staats)-toezicht op de hygiëne van het milieu dient te worden gehoord	135 ha (1,3%)(2 gem.) ⁴⁾
e. Er mag geen gevaar ontstaan voor de verontreiniging van water en/of bodem en de inspecteur van de volksgezondheid dient te worden gehoord	220 ha (2,2%)(1 gem.) ⁴⁾
f. De inspecteur van de volksgezondheid dient te worden gehoord	205 ha (2,1%)(1 gem.) ⁴⁾
totaal	<u>9.953 ha (100%)</u>

- 1) Voor een volledig overzicht van de (combinaties van) werkzaamheden en van de oppervlakte waarop de afzonderlijke werkzaamheden betrekking hebben wordt verwezen naar de bijlagen 5, 6 en 10.
- 2) Tussen haakjes is vermeld het percentage van de totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep.
- 3) Uitvoeren van werkzaamheden die een (blijvende) wijziging van de waterhuishouding of (grond)-waterstand beogen of tot gevolg hebben.
- 4) (Beschermingsgebied van een) waterwingebied.

Voor de onder (d), (e) en (f) vermelde oppervlakten mag vrijstelling pas geschieden nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Voor zover het de (beschermingsgebieden van) waterwingebieden betreft zijn de voorwaarden afgestemd op de bescherming van de belangen van de drinkwatervoorziening. Voor de overige oppervlakten zijn zij gericht op het tegengaan van de aantasting van het landschaps- en natuurschoon.

De mate van beperking

Zoals bleek rusten in het agrarisch gebied op 9.953 ha cultuurgrond één of meer voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden. Voor 285 ha worden de voorschriften niet als een beperking voor de landbouw aangemerkt, zodat op 9.668 ha cultuurgrond een beperking rust.

De mate van beperking, afhankelijk van de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen, is weergegeven in tabel 3.9.

Tabel 3.9 De mate van beperking door voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden in het agrarisch gebied

Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond	
	in ha	in % 1)
2.4	28	.
4.4	8.948	10,4
5.4	83	0,1
6.4	609	0,7
	9.668	11,3

1) van de oppervlakte cultuurgrond.

De voorschriften houden op 28 ha cultuurgrond een mogelijk lichte of matige beperking in, op 8.948 ha een mogelijk lichte, matige of zware beperking en op 83 ha een zware beperking. Voor een oppervlakte van 609 ha zijn het aantal en/of de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen zodanig, dat verbetering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden er als verboden kan worden aangemerkt.

Voor de gehele oppervlakte cultuurgrond met beperkende voorschriften in het agrarisch gebied (9.668 ha) kan daarvan vrijstelling worden verkregen. De daaraan verbonden voorwaarden zijn mogelijk licht, matig of zwaar beperkend.

3.2.2 De situatie in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde

Voorschriften

De totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep bedraagt 33.557 ha. Voor een oppervlakte van 24.543 ha (= 71,3% van de cultuurgrond), verspreid over 2 Groningse, 2 Friese, 5 Drentse, 7 Overijsselse en 6 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden. Van deze 24.543 ha cultuurgrond maakt 424 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied. In 2 gemeenten hebben voorschriften betrekking op het (doen) uitvoeren van één werkzaamheid en in 20 gemeenten op 27 verschillende combinaties van werkzaamheden. Er zijn combinaties van 2 tot 12 werkzaamheden.

Hieronder is aangegeven op welke werkzaamheden 1) de voorschriften onder meer betrekking hebben. Daarbij zijn vermeld de oppervlakten 2) waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	24.227 ha (72,2%)(22 gem.)
b. Aanleg van paden en wegen	22.175 ha (66,1%)(16 gem.)
c. Aanbrengen van verhardingen	21.552 ha (64,2%)(16 gem.)
d. Afgraven of verlagen van grond	20.589 ha (61,3%)(18 gem.)
e. Ophogen of aanvullen van grond	20.319 ha (60,5%)(17 gem.)
f. Wijzigingen v.d. waterhuishouding ³⁾	16.603 ha (49,5%)(14 gem.)

Vrijstellingsmogelijkheden

In één gemeente kan op een oppervlakte van 107 ha geen vrijstelling worden verkregen van het verbod tot het (doen) uitvoeren van 10 werkzaamheden. Dit is eveneens het geval op een oppervlakte van 199 ha in één gemeente voor 1 van de 5 onder een voorschrift vallende werkzaamheden en op een oppervlakte van 92 ha in één gemeente voor 3 van de 7. In de beide laatstbedoelde gemeenten kan derhalve voor de uitvoering van 4 werkzaamheden vrijstelling van de voorschriften worden verkregen.

Voor een oppervlakte van 24.436 ha (= 72,8% van de cultuurgrond) in 22 gemeenten kan dus vrijstelling van de voorschriften combinaties worden verkregen voor het uitvoeren van alle of een deel van de onder de voorschriften vallende werkzaamheden.

1) Voor een volledig overzicht van de (combinaties van)werkzaamheden en van de oppervlakte waarop de afzonderlijke werkzaamheden betrekking hebben wordt verwezen naar de bijlagen 5, 7 en 10.

2) Zie noot 2 op blz. 48.

3) Zie noot 3 op blz. 48.

Voor een oppervlakte van 9.526 ha 1) in 15 gemeenten is één voorwaarde verbonden aan het verkrijgen van vrijstelling en voor een oppervlakte van 14.910 ha in 10 gemeenten betreft het 11 verschillende combinaties van voorwaarden.

Ingeval één voorwaarde aan het verkrijgen van een vrijstelling is verbonden betreft dit de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad of een voorwaarde van gelijke strekking 2).

Wanneer twee of meer voorwaarden aan het verkrijgen van een vrijstelling zijn verbonden, maakt voor een oppervlakte van 14.842 ha 3) in 10 gemeenten de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad of een voorwaarde van gelijke strekking 2) daarvan deel uit.

Voor de overige 68 ha - die tevens deel uitmaakt van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied - gelden als voorwaarden voor het verkrijgen van vrijstelling dat de uitvoering van de werkzaamheden geen gevaar mag opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem en tevens dat de inspecteur van het (staats)-toezicht op de hygiëne van het milieu moet worden gehoord.

Behalve voor de zojuist genoemde oppervlakte van 68 ha moeten B. en W. alvorens een vrijstelling te verlenen een adviesinstantie horen voor 2.997 ha cultuurgrond in 6 gemeenten. Voor een oppervlakte van 1.610 ha in 4 gemeenten mag het verlenen van een vrijstelling pas gebeuren nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Zoals ook uit het voorgaande blijkt wordt met de voorschriften ten aanzien van het uitvoeren van werkzaamheden op cultuurtechnisch gebied en de voorwaarden verbonden aan het verkrijgen van vrijstelling daarvan in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde voornamelijk beoogd een aantasting van het landschaps- en natuurschoon tegen te gaan.

De mate van beperking

Zoals bleek rusten in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde op 24.543 ha cultuurgrond één of meer voorschriften ten

-
- 1) Hiervan maakt 195 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.
 - 2) Het karakter van het landschap mag niet blijvend dan wel onevenredig worden geschaad of aangetast; de belangen welke de bestemming beoogt mogen niet of niet in belangrijke mate worden geschaad; er mag geen afbreuk worden gedaan aan de landschappelijk-esthetische waarde van het gebied.
 - 3) Hiervan maakt 161 ha deel uit van een (beschermingsgebied) van een waterwingebied.

aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden.

Voor 117 ha wordt het voorschrift niet als een beperking voor de landbouw aangemerkt, zodat op 24.426 ha cultuurgrond een beperking rust.

De mate van beperking, afhankelijk van de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen, is weergegeven in tabel 3.10.

Tabel 3.10 De mate van beperking door voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde

Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond	
	in ha	in % 1)
2.4	1.557	4,6
4.4	6.266	18,7
6.4	16.496	49,2
6.6	107	0,3
	24.426	72,8

1) van de totale oppervlakte cultuurgrond.

De voorschriften houden op 1.557 ha cultuurgrond een mogelijk lichte of matige beperking in en op 6.266 ha een mogelijk lichte, matige of zware beperking. Voor een oppervlakte van 16.603 ha is het aantal en/of de aard van de voorschriften zodanig dat verbetering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden daar zo goed als verboden is. Behalve voor de 107 ha, die gewaardeerd is met 6.6, kan voor de overige cultuurgrond met beperkende voorschriften in het agrarisch gebied van landschappelijke waarde (24.319 ha) een vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die licht, matig of zwaar beperkend kunnen zijn.

3.2.3 De situatie in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

Voorschriften

De totale oppervlakte cultuurgrond in deze bestemmingsgroep bedraagt 8.486 ha. Voor een oppervlakte van 7.950 ha (= 93,7% van de cultuurgrond), verspreid over 2 Groningse, 4 Drentse, 3 Overijsselse en 4 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden. Van deze 7.950 ha cultuurgrond maakt 683 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

De voorschriften hebben betrekking op 14 verschillende combinaties van werkzaamheden. Er zijn combinaties van 3 tot 12 werkzaamheden.

Hierna is aangegeven op welke werkzaamheden 1) de voorschriften onder meer betrekking hebben. Daarbij zijn vermeld de oppervlakten 2) waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Wijzigen van de waterhuishouding 3)	7.915 ha (93,3%) (13 gem.)
b. Ophogen of aanvullen van grond	7.880 ha (92,8%) (12 gem.)
c. Ontginnen	7.825 ha (92,2%) (12 gem.)
d. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	7.805 ha (92,0%) (12 gem.)
e. Afgraven of verlagen van grond	7.770 ha (91,6%) (11 gem.)

Vrijstellingsmogelijkheden

In één gemeente kan op een oppervlakte van 25 ha voor 1 van de 5 en in eveneens één gemeente op een oppervlakte van 13 ha voor 3 van de 10 onder een voorschrift vallende werkzaamheden geen vrijstelling worden verkregen. Voor resp. 4 en 7 van de onder de voorschriften vallende werkzaamheden is dat dus wel mogelijk. Verder is in één gemeente op een oppervlakte van 2.663 ha wijziging van de waterhuishouding 3) toegestaan onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden waarvan geen vrijstelling kan worden verkregen (waardering: 4.6), terwijl van 5 andere onder de voorschriften vallende werkzaamheden wel vrijstelling kan worden verkregen maar onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden. De combinatie van de 6 in deze gemeente onder de voorschriften vallende werkzaamheden is eveneens gewaardeerd met 4.6.

Voor een oppervlakte van 7.950 ha (= 93,7%) van de cultuurgrond) in 13 gemeenten kan dus vrijstelling van de voorschriften worden verkregen voor het uitvoeren van alle of een deel van de daaronder vallende werkzaamheden.

Voor een oppervlakte van 7.099 4) in 9 gemeenten is één voorwaarde verbonden aan het verkrijgen van vrijstelling en voor een oppervlakte van 851 ha in 4 gemeenten betreft het 4 verschillende combinaties van voorwaarden.

Indien één voorwaarde aan het verkrijgen van vrijstelling is verbonden betreft dit de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden ge-

-
- 1) Voor een volledig overzicht van de (combinaties van) werkzaamheden en van de oppervlakte waarop de afzonderlijke werkzaamheden betrekking hebben wordt verwezen naar de bijlagen 5, 8 en 10.
 - 2) Zie noot 2 op blz. 48.
 - 3) Zie noot 3 op blz. 48.
 - 4) Hiervan maakt 663 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingsgebied.

schaad of een voorwaarde van gelijke strekking 1).

Wanneer twee of meer voorwaarden aan het verkrijgen van vrijstelling zijn verbonden, maakt voor een oppervlakte van 831 ha in 3 gemeenten de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad of een voorwaarde van gelijke strekking 1) daarvan deel uit.

Voor de overige 20 ha - die tevens deel uitmaakt van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied - gelden als voorwaarden voor het verkrijgen van een vrijstelling dat uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden geen gevaar mag opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem en tevens dat de inspecteur van de volksgezondheid moet worden gehoord.

In alle andere gevallen behoeft geen adviesinstantie te worden gehoord; wel moeten B. en W. alvorens zij een vrijstelling van de voorschriften verlenen voor uitvoering van werkzaamheden op een oppervlakte van 1.524 ha in 4 gemeenten van G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben ontvangen.

De mate van beperking

Eerder bleek dat in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde op 7.950 ha cultuurgrond beperkende voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische productieomstandigheden rusten.

De mate van beperking, afhankelijk van de aard van de voorschriften en de voorwaarde(n) waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen, is weergegeven in tabel 3.11.

Tabel 3.11 De mate van beperking door voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische productieomstandigheden in het agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

Maten van beperking	Oppervlakte cultuurgrond	
	in ha	in % 2)
4.4	45	0,5
4.6	2.663	31,4
6.4	5.242	61,8
	7.950	93,7

2) van de totale oppervlakte cultuurgrond.

Op een oppervlakte van 45 ha houden de voorschriften een mogelijk lichte, matige of zware beperking in waarvan een vrijstelling kan worden verkregen onder voorwaarden die eveneens mogelijk

1) Zie noot 2 op blz. 51 .

licht, matig of zwaar beperkend zijn. Ook op een oppervlakte van 2.663 ha is de combinatie van voorschriften mogelijk licht, matig of zwaar beperkend. Op deze oppervlakte is vrijstelling van de voorschriften niet mogelijk voor zover deze het wijzigen van de waterhuishouding 1) betreffen 2). Ten slotte zijn op een oppervlakte van 5.242 ha het aantal en/of de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen zodanig, dat wijziging van de cultuurtechnische situatie er als verboden kan worden aangemerkt.

3.2.4 De situatie in het natuurgebied

Voorschriften

De totale oppervlakte cultuurgrond in het natuurgebied bedraagt 2.003 ha. Voor de gehele oppervlakte, verspreid over 1 Groningse, 1 Friese, 3 Drentse, 7 Overijsselse en 2 Gelderse gemeenten, gelden één of meer voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische productieomstandigheden. Van de 2.003 ha cultuurgrond maakt 56 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

In één gemeente hebben de voorschriften betrekking op het uitvoeren van één werkzaamheid op 26 ha cultuurgrond. Op een oppervlakte van 21 ha in deze gemeente en op de cultuurgrond in de overige 13 gemeenten vallen 12 verschillende combinaties van werkzaamheden onder de voorschriften. Er zijn combinaties van 4 tot 14 werkzaamheden.

Hieronder is aangegeven op welke werkzaamheden 3) de voorschriften onder meer betrekking hebben. Daarbij zijn vermeld de oppervlakte 4) waarvoor zij gelden en het aantal gemeenten waarin de grond ligt.

a. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand	1.977 ha (98,7%) (14 gem.)
b. Ontginnen	1.977 ha (98,7%) (14 gem.)
c. Aanleg van paden en wegen	1.757 ha (87,8%) (12 gem.)
d. Planten of aanbrengen van gewassen of houtopstand	1.640 ha (81,8%) (10 gem.)
e. Wijzigen van de waterhuishouding 1)	1.504 ha (75,1%) (13 gem.)

1) Zie noot 3 op blz.48.

2) Zie blz. 53 .

3) Voor een volledig overzicht van de (combinaties van)werkzaamheden en van de oppervlakte waarop de afzonderlijke werkzaamheden betrekking hebben wordt verwezen naar de bijlagen 5, 9 en 10.

4) Zie noot 2 op blz. 48 .

Vrijstellingsmogelijkheden

In één gemeente kan op een oppervlakte van 39 ha voor 1 van de 11 en in één gemeente op een oppervlakte van 28 ha voor 2 van de 10 onder een voorschrift vallende werkzaamheden geen vrijstelling worden verkregen. Voor resp. 10 en 8 van de onder de voorschriften vallende werkzaamheden is dat dus wel mogelijk. Verder is in één gemeente op een oppervlakte van 110 ha wijziging van de waterhuishouding 1) toegestaan onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden waarvan geen vrijstelling kan worden verkregen (waardering: 4.6). Van 6 andere in deze gemeente onder de voorschriften vallende werkzaamheden kan wel vrijstelling worden verkregen, maar onder mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden. De combinatie van de 7 in deze gemeente onder de voorschriften vallende werkzaamheden is eveneens gewaardeerd met 4.6.

Voor de gehele oppervlakte van 2.003 ha in 14 gemeenten kan dus vrijstelling van de voorschriften worden verkregen voor het uitvoeren van alle of een deel van de daaronder vallende werkzaamheden.

Voor een oppervlakte van 957 ha in 5 gemeenten is één voorwaarde verbonden aan het verkrijgen van een vrijstelling en in 9 gemeenten betreft het voor een oppervlakte van 1.046 ha 10 verschillende combinaties van voorwaarden.

Indien één voorwaarde aan het verkrijgen van een vrijstelling is verbonden, betreft dit de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad.

Wanneer twee of meer voorwaarden aan het verkrijgen van een vrijstelling zijn verbonden, maakt voor een oppervlakte van 1.020 ha 2) in 9 gemeenten de voorwaarde dat de landschappelijke waarde van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad of een voorwaarde van gelijke strekking 3) daarvan deel uit.

Voor de overige 26 ha - die behoort tot een (beschermingsgebied van een) waterwingebied - gelden als voorwaarden voor het verkrijgen van een vrijstelling dat uitvoering van de werkzaamheden geen gevaar mag opleveren voor de verontreiniging van water en/of bodem en tevens dat de inspecteur van het (staats)-toezicht op de hygiëne van het milieu moet worden gehoord.

Alvorens een vrijstelling te verlenen moeten B. en W., behalve voor de zojuist genoemde oppervlakte van 26 ha, voor een oppervlakte van 934 ha in 6 gemeenten ook een adviesinstantie horen.

1) Zie noot 3 op blz. 48 .

2) Hiervan maakt 30 ha deel uit van een (beschermingsgebied van een) waterwingebied.

3) Zie noot 2 op blz. 51 .

Voor een oppervlakte van 177 ha in 4 gemeenten moet niet alleen eerst een adviesinstantie worden gehoord, maar moeten ook G.S. vooraf een verklaring van geen bezwaar afgeven.

De mate van beperking

In het natuurgebied bleken op de gehele oppervlakte cultuurgrond (2.003 ha) beperkende voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden te rusten.

De mate van beperking, afhankelijk van de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen, is weergegeven in tabel 3.12.

Tabel 3.12 De mate van beperking door voorschriften ten aanzien van het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden in het natuurgebied

Mate van beperking	Oppervlakte cultuurgrond	
	in ha	in % 1)
4.4	473	23,6
4.6	110	5,5
5.4	26	1,3
6.4	1.394	69,6
	2.003	100

1) van de totale oppervlakte cultuurgrond.

Op een oppervlakte van 473 ha houden de voorschriften een mogelijk lichte, matige of zware beperking in waarvan vrijstelling kan worden verkregen onder voorwaarden die eveneens mogelijk licht, matig of zwaar beperkend zijn. Op een oppervlakte van 110 ha kan de combinatie van voorschriften ook licht, matig of zwaar beperkend zijn. Op deze oppervlakte is vrijstelling van de voorschriften niet mogelijk voor zover het betreft het wijzigen van de waterhuishouding. 1) 2) Verder zijn op een oppervlakte van 26 ha de voorschriften zwaar beperkend; hiervan kan vrijstelling worden verkregen onder voorwaarden die licht, matig of zwaar beperkend kunnen zijn. Ten slotte zijn op een oppervlakte van 1.394 ha het aantal en/of de aard van de voorschriften en de voorwaarden waaronder daarvan vrijstelling kan worden verkregen zodanig, dat verbetering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden er als verboden kan worden aangemerkt.

1) Zie noot 3 op blz. 48.

2) Zie blz. 56.

Slotbeschouwing

Uit het onderzoek is gebleken dat in de gemeenten van onderzoek voor 5,7% van de cultuurgrond voorschriften gelden ten aanzien van het grondgebruik en voor 34,2% van de cultuurgrond ten aanzien van verandering van de cultuurtechnische productieomstandigheden. De meeste voorschriften houden in een verbod tot het (doen) uitvoeren van met name genoemde werkzaamheden in met name genoemde (delen van) bestemmingsgroepen zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van B. en W. Een dergelijke vergunning wordt een aanlegvergunning genoemd.

De voorschriften gelden in het algemeen niet voor:

1. werkzaamheden binnen het kader van het normale onderhoud en voortzetting van de bestaande bodemexploitatie en
2. werkzaamheden welke op het tijdstip van de ter visie legging of het van kracht worden van het (ontwerp-)plan in uitvoering waren.

Hierbij zij opgemerkt dat slechts in een enkel plan enkele voorbeelden worden genoemd van werkzaamheden die onder het normale onderhoud vallen; in de overige plannen geven noch de voorschriften, noch de toelichting daarop hieromtrent enig uitsluitel.

Een grondgebruiker krijgt te maken met de voorschriften zodra hij werkzaamheden wil (doen) uitvoeren die onder een verbodsbepaling vallen en niet tot het normale onderhoud behoren. In het merendeel van de gevallen kunnen B. en W. vrijstelling van de verbodsbepaling(en) verlenen door middel van een aanlegvergunning. Of een dergelijke vrijstelling inderdaad wordt verleend is volledig afhankelijk van het beleid dat B. en W. en eventueel G.S. op dat moment wensen te voeren. Aan de verlening van een aanlegvergunning zijn overigens voorwaarden verbonden die evenzeer een beperking kunnen opleveren. Deze voorwaarden - die als toetsingscriteria voor B. en W. zijn bedoeld bij de beoordeling van een aanvraag voor een aanlegvergunning - zijn steeds in algemene bevoordingen gesteld die voor verschillende uitleg vatbaar zijn. Zo luidt bijvoorbeeld een veel voorkomende voorwaarde dat door de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden het landschappelijke karakter van het gebied niet of niet in belangrijke mate mag worden geschaad. Noch uit de voorwaarden, noch uit de toelichting hierop blijkt wat hieronder moet worden verstaan, zodat het al dan niet verkrijgen van een aanlegvergunning afhankelijk is van de subjectieve visie van B. en W. op het effect van de voorgenomen werkzaamheden op het landschaps- en natuurschoon.

Alvorens B. en W. een aanlegvergunning kunnen verlenen moet soms een adviesinstantie worden gehoord, zoals bijvoorbeeld het Staatsbosbeheer. Het is echter niet duidelijk waarom in bepaalde gevallen wel en in andere niet vooraf een adviesinstantie behoeft te worden ingeschakeld.

Het komt ook voor dat B. en W. pas een aanlegvergunning kunnen verlenen nadat G.S. een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven. In Overijssel is dat bijvoorbeeld het geval wanneer bovengemeentelijke belangen in het geding zijn. Soms moet bovendien een adviesinstantie worden gehoord, in andere gevallen is dat evenwel niet nodig.

Van plan tot plan - en weer binnen een zelfde plan van bestemmingsgroep tot bestemmingsgroep - kan de procedure voor het verkrijgen van een aanlegvergunning verschillen.

Het ware om wille van de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid te wensen dat wordt gestreefd naar meer duidelijkheid en eenheid in de voorschriften en de procedure voor het verkrijgen van een aanlegvergunning. Dit klemt te meer wanneer bedacht wordt dat verschillende belanghebbenden cultuurgrond hebben in meer dan één gemeente. Daardoor kunnen zij geconfronteerd worden met uiteenlopende voorschriften ten aanzien van het gebruik van de grond en het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden.

Zodra voor de uitvoering van werkzaamheden ten aanzien van het grondgebruik en het verbeteren van de cultuurtechnische produktieomstandigheden geen aanlegvergunning wordt of kan worden verkregen of aan de verkrijging voorwaarden zijn verbonden die de gewenste verbeteringen belemmeren, treedt een beperking op voor de land- en tuinbouw. Zo'n beperking kan van directe of indirecte invloed zijn. Van een directe invloed is sprake wanneer de beperking een kostenverhogend en/of opbrengstverlagend effect heeft op de bedrijfsvoering, waardoor de bedrijfsuitkomsten nadelig worden beïnvloed. Van een indirecte invloed is sprake wanneer de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven op langere termijn worden belemmerd. Veelal zullen de beperkingen zowel een directe als een indirecte invloed hebben op de land- en tuinbouw.

1. Directe invloed van de beperkingen

Voor enkele veel voorkomende verbodsbepalingen zal een indicatie worden gegeven van het mogelijke beperkende directe effect op de land- en tuinbouw. Hierbij moet bedacht worden dat het effect van gebied tot gebied - en binnen een zelfde gebied van bedrijf tot bedrijf - kan verschillen afhankelijk van het aantal en de aard van de beperkingen en de oppervlakte cultuurgrond waarop de beperkingen betrekking hebben.

1.1 Wijziging van de waterhuishouding of grondwaterstand

Zowel een te hoge als een te lage grondwaterstand heeft een opbrengstverlagend effect. Een te hoge grondwaterstand heeft voor grasland tot gevolg vertrapping van de graszode. Niet alleen is daardoor de grasopbrengst minder, maar bovendien moet het vee dikwijls eerder worden opgestald, wat eveneens een kostenverhogend effect heeft. Een te hoge grondwaterstand kan voor bouwland

moelijkheden bij de oogstwerkzaamheden (aardappels en suikerbieten) tot gevolg hebben, wat eveneens extra kosten met zich meebrengt.

Hoewel door de waterschappen en in ruilverkavelingsverband in de loop der jaren al veel verbeteringen in de waterhuishouding zijn aangebracht, mag niettemin worden aangenomen dat in verscheidene gebieden de waterhuishouding nog voor verbetering vatbaar is.

1.2 Egaliseren, ophogen of afgraven van grond

Het niet kunnen egaliseren van gronden heeft zowel een opbrengstverlagend als een kostenverhogend effect. De ontwikkeling van de mechanisatie is van dien aard dat niet-geëgaliseerde gronden moeilijkheden kunnen opleveren bij het werken met moderne apparatuur (cyclomaaier, maaidorser, enz.). Het niet kunnen ophogen of afgraven van grond kan van invloed zijn op het voortbrengend vermogen van de grond als gevolg van een ongunstig blijvende waterhuishouding. Het niet kunnen afgraven van grond kan een belemmering zijn voor een betere vochtvoorziening. Omgekeerd kan ophoging van het terrein een betere drooglegging met zich meebrengen.

1.3 Heggen, singels en houtopstanden

Heggen, singels en houtopstanden geven enerzijds opbrengstderiving door verlies aan cultuurgrond, anderzijds zijn zij van invloed op de produktie van aangrenzende gronden door onttrekking van vocht, voedingsstoffen en licht. Voorts kunnen heggen en windsingels de bewerkingskosten van de ruwvoederwinning (hooien, kuilen) verhogen. Behalve de extra arbeidsbehoefte voor veldwerkzaamheden vergt ook het onderhoud van de houtwallen extra tijd. Bovendien kunnen heggen en windsingels een belemmering vormen voor het wijzigen van perceelsvormen. Dit laatste geldt ook voor greppels en sloten wanneer deze niet mogen worden gegraven of gedempt.

2. Indirecte invloed van de beperkingen

De voorschriften kunnen de land- en tuinbouw ook indirect beïnvloeden. Zo kan bijvoorbeeld in de rundveehouderijsector door de technische ontwikkelingen (ligboxenstal, tankmelken) het aantal melkkoeien per man belangrijk worden opgevoerd. Aangezien de oppervlakte grasland dikwijls niet kan worden uitgebreid, is de boer genoodzaakt de opbrengst per ha door intensivering op te voeren. Hij kan hierin echter in een bepaald gebied worden belemmerd door verbodsbepalingen ten aanzien van het gebruik van de grond en ten aanzien van de verbetering van de cultuurtechnische produktieomstandigheden (zie onder 1), waardoor de behoefte aan uitbreiding van de oppervlakte cultuurgrond wordt versterkt. Omdat gewoonlijk meer boeren in dezelfde situatie verkeren, ontstaat lokaal of re-

gionaal een extra behoefte aan cultuurgrond waaraan niet voldaan kan worden. Ook de eventuele uitwijkmogelijkheid van aankoop van door anderen gewonnen ruwvoerders heeft daardoor zijn beperkingen.

Het gevolg hiervan kan zijn òf stagnatie en zelfs achteruitgang van de bedrijfsresultaten òf een sterke drang tot uitbreiding van minder bodemgebonden produktietakken (dierlijke veredelingsproduktie) indien deze wel toegestaan zijn. Zo kan de landbouw onbedoeld in een richting worden gedreven, die noch door de boeren, noch door de opstellers van het bestemmingsplan wordt beoogd.

Bijlage 1. Omschrijving van de bestemmingsgroepen 1)

I. Agrarisch gebied

Dit gebied is bestemd voor agrarische produktie. Deze functie is van overwegend belang en moet zo goed mogelijk kunnen worden vervuld. Landschappelijke, recreatieve en natuurwetenschappelijke belangen staan wel niet primair, maar mogen niet worden veronachtzaamd. Daardoor kunnen slechts lichte beperkingen aan de landbouw worden opgelegd. Niet-agrarische bebouwing moet worden geweerd.

II. Agrarisch gebied van landschappelijke waarde

Dit gebied is bestemd voor agrarische produktie. De landschappelijke, recreatieve en natuurwetenschappelijke waarden zijn van zodanig belang, dat een afweging van deze belangen tegen de agrarische aanleiding kan geven tot beperkende maatregelen voor de agrarische bebouwing en het agrarisch gebruik van de grond.

III. Agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

Dit gebied is bestemd voor agrarische produktie. De landschappelijke, recreatieve en natuurwetenschappelijke waarden zijn van zodanig belang, dat bebouwing in het algemeen niet is toegestaan en dat de bepalingen ter bescherming van de niet-agrarische belangen in ernstige mate beperkend kunnen zijn voor de landbouw.

IV. Natuurgebied

In dit gebied is de landschappelijke en/of de recreatieve en/of de natuurwetenschappelijke functie van overwegend belang. Op de in dit gebied gelegen cultuurgrond kan landbouw worden uitgeoefend voor zover die andere belangen niet worden geschaad.

V. Bijzondere agrarische doeleinden

Dit gebied is uitsluitend bestemd voor de uitoefening van een of enkele in het algemeen met name genoemde agrarische of agrarisch-verbante produktietakken. (Bv.: intensieve veehouderij, tuinbouw onder glas, loonbedrijf, K.I.-station.)

VI. Niet-agrarische bestemming, anders dan natuurgebied, waar de landbouw, voor zover aanwezig, nog mag worden uitgeoefend

Dit gebied heeft een niet-agrarische bestemming. (Bv.: industrieterrein, militair oefenterrein.) De landbouw, voor zover aanwezig, mag er worden uitgeoefend, mits de belangen van de feitelijke bestemming daardoor niet worden geschaad.

VII. Voorlopige agrarische bestemming

Dit gebied is - voorlopig - bestemd voor agrarische produktie. Na een bepaalde tijd zal een niet-agrarische bestemming van kracht worden. Tot dat tijdstip is de bestemming agrarisch, met dien verstande, dat er geen activiteiten mogen plaatshebben, die de definitieve bestemming in de weg staan.

1) Ontleend aan: J.G.M. Helder, Benaming en inhoud van bestemmingen buitengebied, Stedebouw en Volkshuisvesting, mei 1975, blz. 192-196.

Bijlage 2. Voorschriften ten aanzien van het grondgebruik

20. Omzetten van bouwland in grasland
21. Omzetten van grasland in bouwland
22. Scheuren van grasland ter verbetering van de grasmat
23. Teelt van snijmaïs
24. Ploegen of spitten
25. Gebruik van organische mest (incl. gier)
26. Opslag van organische mest (incl. gier)
27. Gebruik van anorganische meststoffen
28. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen
29. Gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen

De combinatie van voorschriften onder no. 25 t/m 29 is in de tekst als volgt omschreven: "uitvoeren van werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening".

Bijlage 3. Voorschriften ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden

40. Graven van greppels en/of sloten
41. Andere vormen van drainage
42. Dempnen van greppels en/of sloten
43. Uitvoeren van werk/werkzaamheden, die een (blijvende) wijziging van de waterhuishouding of (grond-)waterstand beogen of als gevolg hebben
44. Egaliseren
45. Ophogen of aanvullen van grond
46. Afgraven of verlagen van grond
47. Vellen, rooien of beschadigen van gewassen of houtopstand
48. Planten of aanbrengen van gewassen of houtopstand
49. Ontginning
50. Aanleg van paden of wegen
51. Aanbrengen van verhardingen
52. Aanleg van opslag- en stortplaatsen voor agrarische produkten
53. Aanbrengen en/of ingraven van leidingen
54. Uitvoeren van werken/werkzaamheden welke door verontreiniging gevaar opleveren voor de drinkwatervoorziening
55. Uitvoeren van o.a. grondwerken en ontginningen dieper dan 2 meter beneden het maaiveld

Bijlage 4a. Oppervlakte cultuurgrond met voorschriften t.a.v. het grondgebruik

Gemeentenr. provincie	Oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep									
	agrarisch gebied				agrarisch gebied van landschappelijke waarde					
	to- taal	met voorschriften voor 1)				to- taal	met voorschriften voor 1)			
		a	r	f	t		a	r	f	t
1.1	28					161	161	161	161	161
1.2	1103					-				
1.3	10580					2201				
1.4	-					-				
Gr.	11711	-	-	-	-	2362	161	161	161	161
2.1	2350					5140				
2.2	5400					-				
2.3	2940					-				
2.4	3400					-				
2.5	4190					2190				
Fr.	18280	-	-	-	-	7330	-	-	-	-
3.1	1093					-				
3.2	1993					1272				
3.3	529					474				
3.4	1943		55			357		11		
3.5	3094		80			1043		172		
3.6	2400		130			900		46		
Dr.	11052	-	265	-	-	4046	-	229	-	-
4.1	1485					4210		20		
4.2	2815					2605				
4.3	1850					1415	85	85	85	85
4.4	7940		205			2180		30		
4.5	4592					1819				
4.6	2476	20	220	20	20	1457				
4.7	5380					320				
Ov.	26538	20	425	20	20	14006	85	135	85	85
5.1	3284					2256				
5.2	108					786			786	786
5.3	2118					199				
5.4	6630					2110				
5.5	1205					92	92	92	92	92
5.6	3231					270				270
5.7	1760					100				
Gld.	18336	-	-	-	-	5813	92	92	878	1148
N.O. Ned.	85917	20	690	20	20	33557	338	617	1124	1394

1) a = akkerbouw
r = rundveehouderij

f = fruitteelt
t = tuinbouw in de open grond

Bijlage 4b Oppervlakte cultuurgrond met voorschriften t.a.v. het grondgebruik

Gemeentenr. provincie	Oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep									
	agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde					natuurgebied				
	to- taal	met voorschriften voor 1)				to- taal	met voorschriften voor 1)			
		a	r	f	t		a	r	f	t
1.1	2301	2301	2301	2301	2301	-	-	-	-	-
1.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3	-	-	-	-	-	397	-	-	397	-
1.4	1320	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gr.	3621	2301	2301	2301	2301	397	-	-	397	-
2.1	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-
2.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fr.	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-
3.1	509	509	509	509	509	-	-	-	-	-
3.2	74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3	230	-	-	-	-	10	-	-	10	10
3.4	-	-	-	-	-	47	-	47	47	47
3.5	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.6	-	-	-	-	-	19	19	19	19	19
Dr.	881	509	509	509	509	76	19	66	76	76
4.1	330	-	-	-	-	220	-	220	220	220
4.2	275	-	-	-	-	110	-	-	110	110
4.3	-	-	-	-	-	180	70	180	180	180
4.4	-	-	-	-	-	473	-	473	350	350
4.5	-	-	-	-	-	180	-	-	-	-
4.6	2683	-	20	-	-	110	-	-	110	110
4.7	-	-	-	-	-	120	-	-	120	120
Ov.	3288	-	20	-	-	1393	70	873	1090	1090
5.1	226	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.3	37	12	12	12	12	-	-	-	-	-
5.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5	13	13	13	13	13	28	28	28	28	28
5.6	110	-	-	-	110	-	-	-	-	-
5.7	310	-	-	310	310	39	39	39	39	39
Gld.	696	25	25	335	445	67	67	67	67	67
N.O. Ned.	8486	2835	2855	3145	3255	2003	156	1006	1630	1233

1) a = akkerbouw
r = rundveehouderij

f = fruitteelt
t = tuinbouw in de open grond

Bijlage 5. Oppervlakte cultuurgrond met voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische productieomstandigheden

Gemeentenr. provincie	Oppervlakte cultuurgrond in de bestemmingsgroep 1)							
	A.G.		A.G.L.W.		A.G.G.L.W.		N.G.	
	totaal	met voor- schriften	totaal	met voor- schriften	totaal	met voor- schriften	totaal	met voor- schriften
1.1	28	28	161	161	2301	2301	-	-
1.2	1103	-	-	-	-	-	-	-
1.3	10580	-	2201	2201	-	-	397	397
1.4	-	-	-	-	1320	1320	-	-
Gr.	11711	28	2362	2362	3621	3621	397	397
2.1	2350	-	5140	5140	-	-	70	70
2.2	5400	-	-	-	-	-	-	-
2.3	2940	-	-	-	-	-	-	-
2.4	3400	-	-	-	-	-	-	-
2.5	4190	-	2190	2190	-	-	-	-
Fr.	18280	-	7330	7330	-	-	70	70
3.1	1093	28	-	-	509	509	-	-
3.2	1993	-	1272	1272	74	74	-	-
3.3	529	529	474	474	230	230	10	10
3.4	1943	55	357	357	-	-	47	47
3.5	3094	80	1043	600	68	68	-	-
3.6	2400	-	900	900	-	-	19	19
Dr.	11052	692	4046	3603	881	881	76	76
4.1	1485	60	4210	630	330	240	220	220
4.2	2815	-	2605	100	275	55	110	110
4.3	1850	-	1415	1415	-	-	180	180
4.4	7940	205	2180	2180	-	-	473	473
4.5	4592	-	1819	1819	-	-	180	180
4.6	2476	220	1457	1457	2683	2683	110	110
4.7	5380	-	320	90	-	-	120	120
Ov.	26538	485	14006	7691	3288	2978	1393	1393
5.1	3284	-	2256	-	226	-	-	-
5.2	108	-	786	786	-	-	-	-
5.3	2118	2118	199	199	37	37	-	-
5.4	6630	6630	2110	2110	-	-	-	-
5.5	1205	-	92	92	13	13	28	28
5.6	3231	-	270	270	110	110	-	-
5.7	1760	-	100	100	310	310	39	39
Gld.	18336	8748	5813	3557	696	470	67	67
N.O. Ned.	85917	9953	33557	24543	8486	7950	2003	2003

- 1) A.G. = agrarisch gebied
A.G.L.W. = agrarisch gebied van landschappelijke waarde
A.G.G.L.W. = agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde
N.G. = natuurgebied

Bijlage 6. Voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische produktieomstandigheden in de bestemmingsgroep agrarisch gebied

	T. Oppervlakte		Aard en mate van beperking van de afzonderlijke verboden 2)															
	W. 1)	cultuurgrond	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
Grond zonder beperkende verbodsbepalingen	1	75964																
	1	80																6.4
	1	205																6.4
Sub-totaal		76249																
	2.4	28	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	
	4.4	200																
	4.4	2118																
	4.4	6630																
	5.4	28																
	5.4	55																
	6.4	60																
	6.4	20	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	6.4	20																
	6.4	529																
Sub-totaal		9668																
Totaal		85917																
Aantal gemeenten			1	-	2	4	4	4	5	5	4	1	4	4	4	3	3	1

1) totaalwaardering.

2) voor een verklaring van de getallen 40 t/m 55 wordt verwezen naar bijlage 3.

Bijlage 7. Voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische productieomstandigheden in de bestemmingsgroep agrarisch gebied van landschappelijke waarde

T.	Oppervlakte	Aard en mate van beperking van de afzonderlijke verboden 2)																
		W. 1)	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
Grond zonder beperkende verbodsbepalingen	1																	
	57																	6.4
	60																	6.4
Sub-totaal	9131																	
	157																	
	1415	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	2150	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	30	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	199	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	2110	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	92	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	270	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	161	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	2168	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	33	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	5140	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	2190	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	1272	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	474	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	346	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	11	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	961	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	76	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	39	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	900	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	20	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	100	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	1679	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	140	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	786	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	107	6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
Sub-totaal	24226	6.6		6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6
Totaal	33557																	
Aantal gemeenten	7																	

1) Totaal waardering. 2) Voor een verklaring van de getallen 40 t/m 55 wordt verwezen naar bijlage 3.

Bijlage 8. Voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische produktieomstandigheden in de bestemmingsgroep agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde

	T. Oppervlakte	Aard en mate van beperking van de afzonderlijke verboden 2)																
		W. 1)	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
Grond zonder beperkende verbodsbepalingen	536																	
	25					6.4	6.4	6.4	6.4	6.4								6.6
	20		4.4		4.4	4.4	4.4	4.4										4.4
	2653				4.6	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	2301		6.4		6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
Grond met beperkende verbodsbepalingen	308				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	74				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	13				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	230				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	1320				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	509				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	55				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	12				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	310				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	110				6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
Sub-totaal	7950																	
Totaal	8486																	
Aantal gemeenten		2	-	4	13	6	12	11	12	7	12	7	12	7	9	5	11	

1) Totaalwaardering.
2) Voor een verklaring van de getallen 40 t/m 55 wordt verwezen naar bijlage 3.

Bijlage 9. Voorschriften t.a.v. de cultuurtechnische productieomstandigheden in de bestemmingsgroep natuurgebied

T. Oppervlakte		Aard en mate van beperking van de afzonderlijke verboden 2)														
M. 1) cultuurgrond		40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54
4.4	473	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
4.6	110	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
5.4	26	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	21	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	70	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	199	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	180	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	340	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	397	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	39	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.6	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	28	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.6	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.6
6.4	10	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
6.4	110	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
	Totaal															
	2003															
	Aantal gemeenten	6	1	8	13	10	12	12	14	10	14	12	12	6	12	1

1) Totaalwaardering.

2) Voor een verklaring van de getallen 40 t/m 55 wordt verwezen naar bijlage 3.

Bijlage 10. Oppervlakte cultuurgrond (in %) met voorschriften t.a.v. de afzonderlijke werkzaamheden de cultuurtechnische productieomstandigheden betreffende (per bestemmingsgroep)

Bestemmings- groep 1)	Percentage cultuurgrond 2) met verbodsbepalingen t.a.v. de werkzaamheden 3)															
	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
Oppervl. cultuur- grond (in ha)																
A.G.	85917	-	-	1,0	10,3	11,1	11,1	10,9	-	8,6	8,4	8,4	8,0	8,4	-	-
A.G.L.W.	33557	38,1	-	33,5	49,5	58,6	60,5	61,3	72,2	38,8	63,9	66,1	64,2	16,1	26,5	0,6
A.G.G.L.W.	8486	27,3	-	31,0	93,3	14,7	92,8	91,6	92,0	47,9	92,2	55,8	56,0	20,2	60,9	-
N.G.	2003	47,1	1,0	64,1	75,1	67,4	69,6	69,6	98,7	81,8	98,7	87,8	69,6	52,9	73,4	2,3

- 1) A.G. = agrarisch gebied
A.G.L.W. = agrarisch gebied van landschappelijke waarde
A.G.G.L.W. = agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde
N.G. = natuurgebied
2) Van de totale oppervlakte cultuurgrond in de betreffende bestemmingsgroep.
3) Voor de verklaring van de cijfers wordt verwezen naar bijlage 3.

Appendix

Enkele belangrijke punten betreffende de methode voor de waardering van de beperkingen die de landbouw krijgt opgelegd in het kader van gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied.

In de gemeentelijke bestemmingsplannen voor het buitengebied worden voorschriften aangetroffen die - voor zover het de agrarische bedrijfstak betreft - betrekking kunnen hebben op de volgende "activiteiten":

- gebouwen akkerbouw	- grondgebruik akkerbouw
- gebouwen rundveehouderij	- grondgebruik rundveehouderij
- gebouwen intensieve veehouderij	- grondgebruik fruitteelt
- gebouwen fruitteelt	- grondgebruik tuinbouw in de open grond
- gebouwen tuinbouw in de open grond	- cultuurtechnische produktieomstandigheden
- kassen glastuinbouw	

De voorschriften kunnen - voor zover het de agrarische gebouwen betreft - betrekking hebben op voorwaarden en/of bepalingen waaraan bij het stichten van gebouwen of bij vernieuwing en uitbreiding van bestaande gebouwen moet worden voldaan. De voorschriften ten aanzien van het grondgebruik en ten aanzien van de cultuurtechnische produktieomstandigheden houden meestal een verbod in tot het (doen) uitvoeren van bepaalde werken en/of werkzaamheden. De voorschriften kunnen van bestemmingsgroep tot bestemmingsgroep verschillen voor de hierboven onderscheiden 11 "activiteiten".

Aan elk voorschrift is één van de volgende kwalificaties gegeven in relatie tot de "activiteit" waarvoor het voorschrift geldt:

- 1 = niet beperkend
- 2 = kan licht of matig beperkend zijn
- 3 = is licht of matig beperkend
- 4 = kan licht, matig of zwaar beperkend zijn
- 5 = is zwaar beperkend
- 6 = "activiteit" is niet toegestaan

De waarderingscijfers 2 en 4 zijn opgenomen omdat een aantal voorschriften beperkend kunnen zijn. Zo zal bijvoorbeeld het voorschrift "geen verandering waterhuishouding" (gewaardeerd met : 4) alleen beperkend kunnen zijn wanneer verbetering van de waterhuishouding nodig is. Indien de waterhuishouding al optimaal is, is verbetering niet nodig en kan dit voorschrift (voorlopig) geen beperking opleveren.

Per bestemmingsgroep kan per "activiteit" het aantal voorschriften verschillen en daardoor ook het aantal waarderingscijfers. Indien het aantal waarderingscijfers meer dan één bedraagt, zijn deze vervolgens in één waarderingscijfer samengevat. Hierbij geldt als regel dat de zwaarste beperking de hoogte van de waardering voor de "activiteit" bepaalt.

Het is mogelijk om op grond van het aantal beperkende voorschriften tot een hoger waarderingscijfer te komen dan via strikte toepassing van bovenstaande regel. Zo kunnen bijvoorbeeld 3 beperkende voorschriften ten aanzien van de "activiteit" gebouwen rundveehouderij die elk de waardering 3 krijgen te zamen een zware beperking opleveren, zodat deze "activiteit" met een 5 wordt gewaardeerd.

Bij de waardering van de beperkingen wordt aangenomen dat geen vrijstelling van de voorschriften wordt verleend. In veel gevallen kan dat echter wel. Daarom wordt achter het cijfer dat op de hiervoor omschreven wijze is vastgesteld, een tweede cijfer geplaatst dat aangeeft of vrijstelling kan worden verleend en zo ja, in welke mate daaraan beperkende voorwaarden zijn verbonden. Dit tweede cijfer wordt op dezelfde wijze vastgesteld als het eerste cijfer. Aldus ontstaat het volgende waarderingschema.

		Waarderingschema						
		Vrijstelling mogelijk voorwaarden beperkend:					Vrij- stelling niet mogelijk	
		neen	moge- lijk licht of matig	licht of matig	moge- lijk tot zwaar	zwaar		
"Acti- viteit" toege- staan	Voor- schriften beperkend	neen	1	-	-	-	-	-
		mogelijk licht of matig	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6
		licht of matig	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6
		mogelijk licht, matig of zwaar	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6
		zwaar	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6
"Activiteit" niet toegestaan			6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6

Het eerste cijfer geeft aan of de "activiteit" is toegestaan en de mate van beperking van de daaraan verbonden voorschriften; het tweede cijfer geeft aan of vrijstelling van de voorschriften mogelijk is en de mate van beperking van de aan die vrijstelling verbonden voorwaarden. Zo betekent bijvoorbeeld:

1 = "activiteit" toegestaan, geen beperkende voorschriften.

2.1= "activiteit" toegestaan, voorschriften mogelijk licht of matig beperkend, vrijstelling mogelijk, aan vrijstelling geen beperkende voorwaarden verbonden.

3.2= "activiteit" toegestaan, voorschriften licht of matig beperkend, vrijstelling mogelijk, aan vrijstelling mogelijk licht of matig beperkende voorwaarden verbonden.

4.3= "activiteit" toegestaan, voorschriften mogelijk licht, matig of zwaar beperkend, stelling mogelijk, aan vrijstelling licht of matig beperkende voorwaarden verbonden.

5.4= "activiteit" toegestaan, voorschriften zwaar beperkend, vrijstelling mogelijk, aan vrijstelling mogelijk licht, matig of zwaar beperkende voorwaarden verbonden.

6.5= "activiteit" niet toegestaan, vrijstelling mogelijk, aan vrijstelling zwaar beperkende voorwaarden verbonden.

6.6= "activiteit" niet toegestaan, vrijstelling niet mogelijk.

Het komt voor dat voor een bepaalde "activiteit" van sommige voorschriften wel, doch van andere voorschriften geen vrijstelling kan worden verkregen. Bij de samenvatting van de afzonderlijke waarderingscijfers in één waarderingscijfer bepaalt dan de belangrijkste waarderingscijfers in één waarderingscijfer voorschriften waarvan geen vrijstelling kan worden verkregen of voor de betreffende "activiteit" wordt aangegeven of al dan niet vrijstelling van de voorschriften kan worden verkregen. (Voorbeeld: Voor een bepaalde oppervlakte cultuurgrond geldt ten aanzien van de "activiteit" cultuurtechnische productieomstandigheden een verbod om de waterhuishouding te wijzigen, om grond op te hegen en om gewassen of houtopstand te vellen, te rooien of te beschadigen. Deze voorschriften zijn echter vervolgens gewaardeerd met 4.6, 6.4 en 6.4. Omdat van het verbod tot wijziging van de waterhuishouding - dat mogelijk licht, matig of zwaar beperkend is - geen vrijstelling kan worden verkregen, wordt de "activiteit" cultuurtechnische productieomstandigheden in dit geval met 4.6 gewaardeerd).

Het vaststellen of een bepaald voorschrift een beperking kan inhouden voor een bepaalde activiteit en het eventuele gewicht van deze beperking, heeft plaatsgevonden door de leden van het onderzoekteam, na overleg met deskundigen. Voor het opstellen van een systeem met objectieve (cijfermatige) normen zijn tot dusver geen gegevens beschikbaar. Het toegepaste systeem is derhalve een subjectieve waarderingsvorm.

Geraadpleegde literatuur

- Dekker, K.M. Landbouw en landschap in bestemmingen buitengebied, in "Stedebouw en Volkshuisvesting" 57e jaargang no. 1, januari 1976.
- Helder, J.G.M. Benaming en inhoud van bestemmingen buitengebied, in "Stedebouw en Volkshuisvesting", 56e jaargang no. 5, mei 1975.
- Linden, P. van der, de Noord, F.M. en Oosterveld, H.R. De positie van de land- en tuinbouw in Twente, nu en in de toekomst, Den Haag, 1976.